

Analýza spotřební daně na elektronické cigarety

Jana Střížíková

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Jana Strážnická
Osobní číslo: M22616
Studijní program: B0411P050002 Účetnictví a daně
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Analýza spotřební daně na elektronické cigarety

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Na základě kritické literární rešerše charakterizujte problematiku spotřebních daní se zaměřením na elektronické cigarety v České republice.

II. Praktická část

- Na základě dotazníkového šetření analyzujte zvýšení spotřební daně na elektronické cigarety a dopad na konečné spotřebitele.
- Vyhodnoďte analýzu výsledků dotazníkového šetření.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BERNARDI, Luigi; CHANDLER, Mark W. S. a GANDULLIA, Luca (ed.). *Tax systems and tax reforms in new EU members*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2017. ISBN 978-0-415-65433-3.
KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.
NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Vydání druhé. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-812-3.
ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-274-5.
VANČUROVÁ, Alena a LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2024*. Praha: 1. VOX, 2024. ISBN 978-80-7676-992-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Eva Kolářová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2025**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. května 2025**

L.S.

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
děkan

Ing. Milana Otrusínová, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne

.....

podpis autora

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zaměřuje na zdanění alternativ k tabákovým výrobkům v České republice.

V teoretické části je kladen důraz na daně a jejich systém v České republice, včetně harmonizace v rámci Evropské unie. V návaznosti poté je představena problematika elektronických cigaret, jejich historie a následná aplikace spotřební daně. Praktická část představuje analýzu dopadů zdražení elektronických cigaret na chování spotřebitele, a to pomocí dotazníkového šetření. Následuje představení modelu spotřebitele pro výběr spotřební daně za jednotlivé roky a v návaznosti na dotazníkové šetření i aplikace změn chování spotřebitele. V závěru práce se nachází porovnání výsledků zjištěných mezi lety a následné shrnutí celé práce.

Klíčová slova: Daně, daňový systém, elektronické cigarety, tabákové výrobky, historie, dotazníkové šetření

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on the taxation of alternative tobacco products in the Czech Republic.

The theoretical part focuses on taxes and their system in the Czech Republic, including harmonization within the European Union. It then introduces the issue of electronic cigarettes, their history, and the subsequent application of excise duties. The practical part presents an analysis of the impact of the price increase of electronic cigarettes on consumer behavior based on a questionnaire survey. This is followed by a presentation of the consumer model for excise duty collection for each year and, following the questionnaire survey, the application of the changes in consumer behavior. The paper concludes with a comparison of the results found between the years and a subsequent summary of the entire paper.

Keywords: Taxation, tax system, electronic cigarettes, tobacco products, history, questionnaires

„Na tomto světě není nic jistého mimo smrt a placení daní.“ – Benjamin Franklin

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	13
I TEORETICKÁ ČÁST.....	14
1 DANĚ.....	15
1.1 DEFINICE A CHARAKTERISTIKA DANÍ.....	15
1.2 FUNKCE DANÍ.....	16
2 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE.....	18
2.1 TŘÍDĚNÍ DANÍ.....	20
2.1.1 Přímé daně.....	21
2.1.2 Nepřímé daně.....	21
2.2 HARMONIZACE DANÍ V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE.....	22
3 SPOTŘEBNÍ DANĚ.....	24
3.1 SPRÁVA SPOTŘEBNÍCH DANÍ.....	24
3.2 VYMEZENÍ SPOTŘEBNÍCH DANÍ.....	25
3.2.1 Zdanění klasických tabákových výrobků.....	26
3.3 SPOTŘEBNÍ DANĚ V EVROPSKÉ UNII.....	28
4 ELEKTRONICKÉ CIGARETY.....	30
4.1 HISTORIE ELEKTRONICKÝCH CIGARET.....	30
4.2 VYMEZENÍ POJMU ELEKTRONICKÉ CIGARETY V LEGISLATIVĚ ČR.....	32
4.3 DRUHY ELEKTRONICKÝCH CIGARET.....	32
4.3.1 E-liquidy.....	33
4.3.2 Zařízení na zahřívání tabák.....	34
4.4 TRH S ELEKTRONICKÝMI CIGARETAMI V ČESKÉ REPUBLICE.....	34
4.5 SPOTŘEBNÍ DAŇ NA ELEKTRONICKÉ CIGARETY.....	35
4.5.1 Zavedení spotřební daně na elektronické cigarety.....	35
4.5.2 Dopady zdanění.....	36
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
5 ANALÝZA UŽIVATELSKÉHO CHOVÁNÍ.....	38
5.1 METODIKA PRÁCE.....	38
5.2 CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ.....	38
5.3 NÁZORY RESPONDENTŮ.....	44
6 EKONOMICKÉ PŘÍNOSY DANĚ.....	54
6.1 MODEL SPOTŘEBITELSKÉHO CHOVÁNÍ.....	54
6.2 VÝPOČTY PREDIKCE CEN A SPOTŘEBNÍ DANĚ.....	55

6.2.1	Spotřební daň na rok 2026.....	55
6.2.2	Spotřební daň na rok 2027.....	57
6.2.3	Shrnutí	58
6.3	DOPAD ZMĚNY CHOVÁNÍ SPOTŘEBITELE.....	59
6.3.1	Shrnutí	60
ZÁVĚR.....		62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		63
SEZNAM OBRÁZKŮ		67
SEZNAM TABULEK.....		68
SEZNAM PŘÍLOH.....		69

ÚVOD

Již řadu let představuje kouření celospolečenský problém, který se projevuje nejen na zdraví člověka, ale také na státním rozpočtu. Každý rok se počet kuřáků zvyšuje a je v nejlepším zájmu všech států proti zvyšujícím číslům bojovat.

Boj států s danou problematikou je neustálá práce v podobě omezování – nebo alespoň snahy o omezení – množství kuřáků. V takovém případě se jako nejjednodušší řešení jeví nejen zákaz určitých výrobků, ale také uvalení vyššího zdanění na problematické komodity, jako je tomu v případě tabákových výrobků. Klacky pod nohy jim ale hází tabákové společnosti, které dokáží rychle reagovat nejen na nově zavedené omezení ze strany státu, ale také na změny na trhu, který se v dnešní zrychlené době mění skoro z minuty na minutu. Tabákové společnosti tak vyrábí a vypouštějí do oběhu velké množství výrobků, které k tomuto nezdravému nešvaru tak přitahují i mladší generace, které si tak vytváří dlouhodobou závislost kolikrát již od útlého věku. V pozdějších letech tak mohou díky nikotinu přejít na klasické cigarety, které jim dříve jinak chutnat vůbec nemuseli. Onen nikotin obsažený jak v klasických cigaretách, tak v alternativách ke klasickému kouření, které mnohdy ani tabák jako takový neobsahují, je vysoce návykový a může donutit i příležitostní kuřáky k pravidelnějšímu kouření. Dá se tedy říci, že tabák je legální droga dostupná prakticky v každém obchodě, ať už se jedná o supermarket, trafikou nebo benzínku. Na jednu stranu z ní státu plynou do státní pokladny nemalé příjmy, na stranu druhou právě zvyšováním daní se stát snaží ovlivnit a omezit spotřebu daných výrobků, které ze své podstaty škodlivosti na zdraví obyvatelstva by měly být nejvíce zatíženy daněmi, a tudíž odvodem do státního rozpočtu.

V teoretické části bakalářské práce je zpracována literární rešerše zaměřující se na daně, třídění daní v daňovém systému České republiky a Spotřební daně v rámci České republiky. Dále je zde zpracována harmonizace daní v rámci Evropské unie a představení problematiky spotřebních daní z pohledu legislativních směrnic Evropské unie. V další části je komplexně zpracována problematika elektronických cigaret. Celou teoretickou část uzavírají spotřební daně na elektronické cigarety a dopady jejich zdanění.

Praktická část zahrnuje analýzu dotazníkového šetření, které se týkalo chování spotřebitelů elektronických cigaret. Vyhodnocení dotazníkového šetření bylo provedeno v programu Microsoft Excel za pomoci kvantitativní analýzy a jednotlivé výsledky byly pro přehlednost přeneseny do jednotlivých grafů a tabulek. V návaznosti na dotazníkové šetření

byl vytvořen model spotřebitele a přenesen do výpočtů spotřební daně za jednotlivé roky bez změny chování spotřebitele, a to z důvodu představení odvodu spotřební daně a její podíl na celkových nákladech za elektronické cigarety. Následně se model přesunul do výpočtů, kdy se chování spotřebitele změnilo. Praktickou část uzavírá souhrn a porovnání modelů mezi jednotlivými roky.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit efektivnost nově zavedené spotřební daně na elektronické cigarety a zjistit dopad na konečné spotřebitele.

Bakalářská práce se dělí na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou zpracovány legislativní dokumenty a informační zdroje, které jsou nutné a důležité k pochopení problematiky tématu práce. Zpracované informace z teoretické části budou dále použity pro zpracování druhé části práce.

Praktická část se zaměřuje na analýzu chování spotřebitelů po zavedení daně na elektronické cigarety, a to v závislosti zvyšování sazby daně v průběhu let pomocí dotazníkového šetření. Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření je následně navržen scénář chování spotřebitele a dopad jeho rozhodnutí na výběr spotřební daně. Výstupem bude srovnání dopadů omezení spotřebitele a efektivnost spotřební daně.

Při zpracování praktické části bakalářské práce byly použity tyto metody:

- dotazníkové šetření – metoda pro získání důležitých informací o chování spotřebitelů při změně cen výrobků,
- kvantitativní analýza – slouží k vyhodnocení dotazníkového šetření a následující práci s daty,
- pozorování – metoda je využita pro sledování vývoje sazby daně v závislosti na vybrané spotřební dani za jednotlivé roky.
- predikce – jedná se o metodu využitou při stanovení možných dopadů na státní rozpočet při změně výběru spotřební daně za jednotlivé roky.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 DANĚ

Když vyslovíte slovo daně, je vysoce pravděpodobné, že i žáček první třídy vám řekne, že už se s ním někde setkal. Daně totiž zasahují do života obyčejných obyvatel i malých či velkých firem. Stačí si zajít do obchodu nakoupit, jít pracovat do práce nebo ve firmě vytvářet zisk. Představují tak jeden z hlavních a největších příjmů do státního rozpočtu, který slouží pro financování veřejných výdajů. Jen v předchozím roce činil příjem z daní (včetně odvodů pojistného) kolem 1 716,7 miliard Kč (mfcr.cz).

V následujících podkapitolách se blíže seznámíme s tím, co pojem „daň“ znamená, jak je členíme a zaměříme se i na problematiku spotřebních daní v České republice.

1.1 Definice a charakteristika daní

Na pojem „daň“ se dá nahlížet z dvou různých úhlů: v tom užším pojetí se dá zjednodušeně říci, že se jedná o pravidelně se opakující platbu do státního rozpočtu. Naopak v širším pojetí můžeme do daní zařadit i příjmy, které přímo v názvu slovo „daň“ neobsahují, ale z jejich podstaty se stále jedná o periodickou platbu do veřejného rozpočtu. Například u územního samosprávného celku se jedná o poplatky za odpad nebo za psa. (Kubátová, 2018, s. 15-16)

Dále Kubátová (2018, s. 15-16) uvádí, že „daň je definována jako povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (např. každoroční placení daně z příjmů) nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností (např. při každém převodu nemovitosti)“. Obecné vymezení pojmu „daň“ je v daňových zákonech vymezeno v § 2 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád: „Daní se pro účely tohoto zákona rozumí:

- peněžité plnění, které tento zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek.
- Peněžité plnění, pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle tohoto zákona.
- Peněžité plnění v rámci dělené správy.“

Jednotlivé zákony si poté pro své potřeby sami upravují, co je jejich předmětem daně.

Ve výše zmíněné definici jsou vyjmenovány charakteristické vlastnosti daně. Jedná se o povinnost, nenávratnost, neúčelovost a neekvivalentnost.

Povinnost v rámci daní znamená, že jsou zdaněním zatíženy všechny příjmy daňových subjektů, tj. žádná z fyzických ani právnických osob se nevyhne vyměření a platbě. Liší se tím tak od dobrovolného příspěvku, který můžeme darovat na námi vybranou sbírku nebo projekt, Povinnost platby daně nám ukládá zákon. (Vančurová, 2024, s. 2)

Nenávratnost daně znamená, že ji daňový subjekt vyměří a odvede do rozpočtu a zároveň mu nevzniká nárok na její vrácení, jako je tomu ku příkladu u zápůjčky. (Vávrová, 2024, s. 2)

Jednou z dalších vlastností daně je **neekvivalentnost**. Vančurová (2024, s. 2) vysvětluje neekvivalentnost jako „díl, jakým se jednotlivec podílí na společných příjmech, nemá žádný nebo téměř žádný vztah k tomu, v jaké výši bude participovat na výdajích veřejných rozpočtů nebo spotřebovávat veřejně financované statky.“ Jinými slovy poplatník, který odvede svůj podíl na daních do veřejného rozpočtu, nemá nárok na stejnou protihodnotu, protože každý poplatník se na výdajích veřejného rozpočtu podílí jiným dílem.

S výdaji veřejného rozpočtu se částečně pojí i **neúčelovost**. Neúčelovost se dá jednoduše vysvětlit tak, že u odvedených daní není předem známo, jaké výdaje veřejného rozpočtu z nich budou pokryty. (Vávrová, 2024, s. 2)

Z ekonomického hlediska se řadí mezi daně i cla, protože se jedná o povinnou neúčelovou platbu do státního rozpočtu, placenou při přechodu zboží nebo služby přes státní hranici (Kubátová, 2018, s. 16). Kromě cel se mezi daňové příjmy řadí i odvody sociálního pojištění. U nich je to ovšem složitější, protože, jak uvádí paní Vančurová (2024, s. 173), se jedná o ucelený a oddělený systém, který zahrnuje jak příjmovou stranu, tak i komplikovaný dávkový systém, a tudíž úplně nesplňují všechny charakteristické znaky, podle kterých se o daň jedná.

1.2 Funkce daní

Kromě svých charakteristických vlastností, díky kterým se daně odlišují od zbytku příjmů veřejného rozpočtu, plní daně také jisté funkce, které vycházejí z hlavních principů ekonomiky. Mezi ně patří:

- **Funkce alokační** – znamená buď vložení prostředků tam, kam jich trh vkládá málo – například do školství -, nebo naopak odejmutí prostředků z oblastí, kde jich je příliš mnoho – například zdanění ekologické. Tuto funkci uplatňujeme tam, kde trh selhal a neefektivně alokuje (přerozděluje) zdroje. (Kubátová, 2018, s. 19)

- **Funkce redistribuční** – je důležitá proto, že lidé nepovažují rozdělení důchodů a bohatství vzniklých fungováním trhu za spravedlivé. Veřejné finance (daně) mají za úkol přesunout část důchodů a bohatství směrem od bohatších jedinců k chudším. (Kubátová, 2018, s. 19)
- **Funkce stabilizační** – znamená zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice v zájmu zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability. (Kubátová, 2018, s. 19)

V jiných zdrojích se můžeme setkat s výčtem vícero funkcí. Dokonce jsou jim přiřazovány různé stupně priority. Například Vančurová (2024, s. 3) uvádí, že primární funkcí daně je funkce **fiskální**. Tedy schopnost naplnit veřejný rozpočet.

2 DAŇOVÝ SYSTÉM V ČESKÉ REPUBLICE

Na předchozích stránkách jsme se zabývali definicí daně a jejími funkcemi. V normálním životě ale přicházíme do styku s více daněmi najednou, tzv. **daňovým systémem**. Vančurová (2024, s. 37) popisuje daňový systém jako souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají. Dále tvrdí, že daňový systém zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají.

Může se zdát, že je zbytečné mít daňový systém a že pro naplnění státního rozpočtu by stačila pouze jedna daň. Každá daň má ovšem nejen pozitivní, ale i negativní stranu, a právě systém vytvořený z vícero daní negativní dopady alespoň částečně eliminuje. Jak sama Vančurová (2024, s. 37) píše, na dobrý daňový systém se kladená celá řada požadavků.

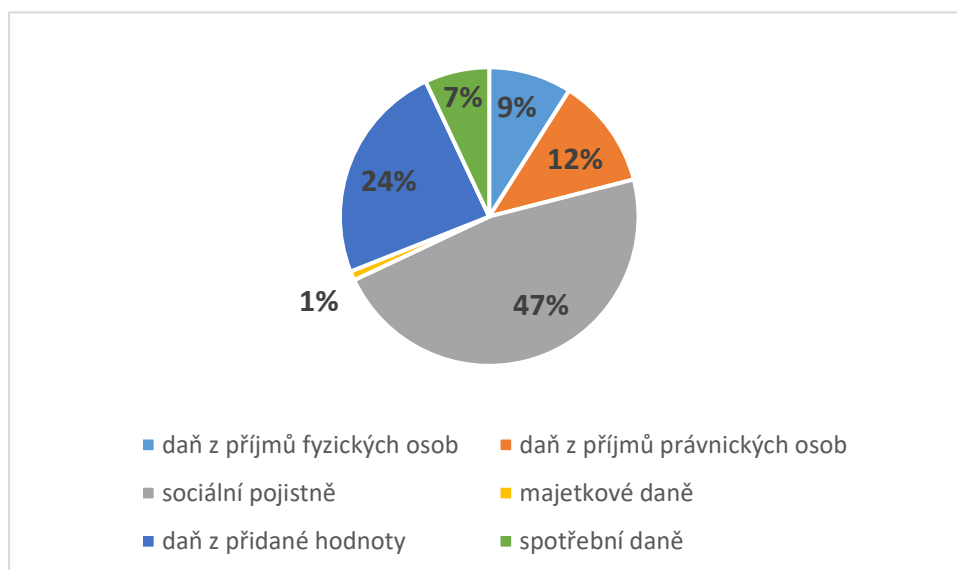
Vzhledem k tomu, že se můžeme u různých autorů setkat s různě sestaveným přehledem požadavků, budeme jmenovat a definovat jejich výčet dle knihy paní Vančurové (2024, s. 37-40):

- **Zabezpečení dostatečného daňového výnosu** – primární a neopomenutelný požadavek, který nesmí být zastíněn dalšími požadavky. Důvod je prostý – základní podstatou daní je naplnit veřejné rozpočty
- **Daňová spravedlnost** – díl, kterým každý subjekt přispívá prostřednictvím daní na společné potřeby, by měl odpovídat jednak jeho možnostem, a dále prospěchu, který pociťuje ze spotřeby služeb poskytovaných státem. Na daňovou spravedlnost můžeme nahlížet dvou rozdílných úhlů pohledu. První z nich je vyjádřen v **principu platební schopnosti**. Velmi zjednodušeně hol zle popsat tak, že každý má platit právě tolik, kolik odpovídá jeho možnostem. Druhým úhlem pohledu je **princip prospěchu**. Ve zkratce se dá říct, že daně platí ten, kdo má požitky z veřejných služeb. Například je spravedlivé, aby daň silniční, bude-li její výnos použit na údržbu a výstavbu silniční sítě, platili uživatelé motorových vozidel.
- **Daňová efektivnost** – se dá ve zkratce vysvětlit jako minimalizování rozdílů mezi ztrátou užítku daňových subjektů a výnosem veřejných rozpočtů. Například bude-li uložena daň na hamburgery, část spotřebitelů se rozhodne, že si dá raději salát. Jejich užitek se tím sníží (protože měli větší chuť na hamburger), ale zároveň do veřejného rozpočtu nepřispějí. Při výběru daně by se také měly minimalizovat přímé a nepřímé administrativní náklady, protože snižují objem získaných veřejných prostředků, čímž také snižují daňovou efektivnost.

- **Právní perfektnost** – Nepřesné formulace v daňových zákonech na jedné straně poskytují možnosti vyhnout se placení daní, a to narušuje nastavené parametry daňového systému, na straně druhé zvyšují nejistotu daňového subjektu, který kvůli nim neví, jak správně, a hlavně přesně plnit své daňové povinnosti.
- **Jednoduchost a srozumitelnost** – daňového systému znamená, že každý dopředu zná rozsah svých daňových povinností. V posledních desetiletích se požadavek jednoduchosti konstrukce daní objevuje se vzrůstající naléhavostí, a to z důvodu toho, že komplikovaná konstrukce daní často nepřináší zamýšlený efekt, ale spíše k zamlžení dopadu daňového břemena, a kromě toho vytváří prostor pro daňové úniky.
- **Transparentnost** – si můžeme představit tak, že daňový systém by měl být konstruován tak, aby každému, kdo o něm v politické rovině rozhoduje, tedy i všem voličům, bylo jasné, jak daně působí, od koho, na co a kam plynou.
- **Pružnost** – daňový systém vede k tomu, aby byl schopen rychle reagovat na měnící se požadavky společnosti i stav ekonomiky. Například taková daň z příjmů právnických osob má velké konjunkturální výkyvy, a tak je dobré mít v daňovém systému i daně ze spotřeby, protože spotřeba na pokles ekonomiky reaguje mírněji a pozvolněji než zisky z podniků.
- **Předvídatelnost** – Jen taková konstrukce daně, která umožňuje relativně spolehlivě odhadovat daňový výnos v následujícím roce, resp. několika letech je vhodná pro důvěryhodné sestavení veřejných rozpočtů ve formě plánů, které se schvalují zastupitelskými sbory. V opačném případě složitá konstrukce s velkým množstvím výjimek dobrou platformou pro sestavování veřejných rozpočtů jako plánů rozhodně není.
- **Odolnost proti daňovým únikům** – Tomuto požadavku se často přizpůsobuje i konstrukce daně. Jedním z kroků vedoucích tímto směrem může být například snižování nominálních sazeb daní, odstraňování různých výjimek, které umožňují subjektu realizovat daňové úspory, ale rovněž zavedení kontrolních hlášení a elektronické evidence tržeb apod.

2.1 Třídění daní

Z úvodu kapitoly již víme, že daňové zákony tvoří daňový systém. S daňovým systémem souvisí i dvě charakteristiky – **daňová kvóta** a **daňový mix**. Daňová kvóta je základní parametr a popisuje poměr vybraných daní k hrubému domácímu produktu. Daňový mix na druhé straně vyjadřuje, jakému typu daní dává daný stát přednost a jaký potlačuje (Vančurová, 2024, s. 43).

Obrázek 1 Graf daňového mixu v českém daňovém systému v roce 2022

(Zdroj: Vančurová, 2024, s. 43)

Daně lze samozřejmě třídit z různých hledisek. Jedním z nejzákladnějších a pravděpodobně nejznámějším z nich je rozdělení daní na daně **přímé** a **nepřímé**. Než se ovšem pustíme do jejich definování, nejdříve si vysvětlíme základní pojmy, které se v rozdělení daní nacházejí:

- **Daňový subjekt** – je osoba podle zákona povinná strpět, odvádět nebo platit daň. (Vančurová, 2024, s. 6)
- **Poplatník** – daňový subjekt, jehož příjem či majetek je dani podroben. (Vančurová, 2024, s. 6)
- **Plátce daně** – daňový subjekt, který má ze zákona povinnost daň vyměřit, vybrat a odvést do veřejného rozpočtu za jiného poplatníka. (Vančurová, 2024, s. 6)
- **Předmět daně** – se rozumí veličina, ze které se daň vybírá (Vančurová, 2024, s. 8)

2.1.1 Přímé daně

„Přímé daně platí poplatník na úkor svého důchodu a předpokládá se, že je nemůže přenést na jiný subjekt.“ (Kubátová, 2018, s. 20)

Přímé daně na rozdíl od daní nepřímých se neschovávají v cenách zboží, jsou tak viditelnější a poplatník je více pociťuje. Viditelnost přímých daní může mít ovšem negativní dopady na práci a úspory. Poplatníkům je „odebrána“ část důchodu (platu či mzdy) na daně a tím se jim může snížit efektivnost práce. Naopak zdanění úspor může poplatníky přimět k tomu, aby dali přednost jejich spotřebě. U přímých daní je také charakteristické, že poplatníkem a plátcem daně je jedna osoba. (Vančurová, 2024, s. 44)

Mezi skupinu přímých daní řadíme:

- Daň z příjmů fyzických osob
- Daň z příjmů právnických osob
- Daň majetková
- Daň silniční

Zdroje napsané ještě před rokem 2020 se kromě čtyř výše uvedených zmiňují o pojmu tzv. **daní převodových**. Mezi ně se řadila **daň z nabytí nemovitosti, daň darovací a daň dědická**. Daň z nabytí nemovitosti byla úplně zrušena v roce 2020 (Finanční správa, 2020). Daň darovací a daň dědická byly formálně zrušeny v roce 2014 a převedeny pod zákon o dani z příjmů. Bezúplatné příjmy, které byly těmito daním podrobeny jsou nyní od daně osvobozeny.

2.1.2 Nepřímé daně

„U daních nepřímých se předpokládá, že je subjekt, který daň odvádí, neplatí z vlastního důchodu, ale že je přenáší na jiný subjekt.“ (Kubátová, 2018, s. 20)

Nepřímými daněmi se tradičně nazývají daně, jejichž objektem je spotřeba. (Vančurová, 2024, s. 46)

Jak již z definic napovídá, u nepřímých daních figurují dva daňové subjekty – poplatník a plátc. Plátc je povinen daň vyměřit a odvést do veřejného rozpočtu a poplatník je povinen daň zaplatit. Nejedná se však o jednu a tu samou osobu, jako je tomu v případě přímých daní.

V České republice jsou nepřímé daně, nejrozšířeněji daň z přidané hodnoty, součástí ceny výrobků, zboží či služeb, které poplatník nakupuje pro svou spotřebu.

Pod skupinu nepřímých daní patří:

- Daň z přidané hodnoty
- Spotřební daně
- Daň ekologická

Výše popsané třídění daní se řadí mezi nejzákladnější. Není však jediným možným. Například Kubátová (2018, s. 20-23) podle dalších kritérií rozděluje daně například:

- **Podle objektu** na daně z důchodů (příjmů), ze spotřeby a z majetku.
- **Podle veličiny** na daně kapitálové a běžné.
- **Podle adresnosti** na daně osobní a in rem (latinsky „na věc“)
- **Podle druhu sazby** na daně stanovené bez vztahů ke zdaňovacím základu, specifické a ad valorem (latinsky „k hodnotě“)
- Nebo **podle daňového určení** na daně státní (ve federálních státech se nazývají daně federální), municipální, vyšších územněsprávních celků a svěřené.

2.2 Harmonizace daní v rámci Evropské Unie

Jak uvádí Široký (2018, s. 37-38), sjednocení daňových systémů v rámci členů Evropské unie si zakládající státy uvědomovali již na počátku při podepisování základních smluv Evropské unie. První zmínky o daňové harmonizaci existují již ve Smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství (Smlouva o založení Evropského společenství, nynější Smlouva o fungování Evropské unie). Jednotlivé státy měly ovšem tak nesourodé daňové systémy, že nebylo možné provést tak obrovskou operaci, jakou je harmonizace daní, ze dne na den a ani z měsíce na měsíc. Průlomovým bodem se stal rok 1967, kdy bylo rozhodnuto povinně zavést systém daně z přidané hodnoty plošně ve všech členských zemích. Toho bylo docíleno k 1. 1. 1973.

Z důvodu, že u většiny procedurálních otázek, které se týkají daní, je vyžadován všeobecný souhlas všech členských států, se po vstupu dalších deseti států v roce 2004 – včetně České republiky – Bulharska a Rumunska v roce 2007 a Chorvatska v roce 2013, zásadně ztížil proces harmonizace daní. Obecně ale zůstává v platnosti, že daňové systémy

jednotlivých zemí musí vycházet z legislativních předpisů Evropské unie. (Široký, 2018, s. 38)

3 SPOTŘEBNÍ DANĚ

Historie spotřebních daní sahá hluboko do dávné minulosti. Jejich předchůdci byli různé poplatky placené obchodníky při vjezdu na určité území, při průjezdu územím nebo při obchodování na tržišťích. Na počátku ovšem nefungoval trh tak, jak ho známe dnes, a spotřební daně tak měli naturální charakter. Až později s rozvojem společnosti a s transformací směnného obchodu na obchod peněžní dostali svou peněžní podstatu. (Kubátová, 2018, s. 217)

Z rozdělení daní již víme, že spotřební daně se řadí mezi daně nepřímé. Jejich další, nemálo důležitou vlastností je tzv. selektivnost. Pojem selektivnost v jejich kontextu znamená, že se vztahují pouze na vybrané výrobky. Do této skupiny se řadí výrobky, které mají negativní dopad na zdraví jednotlivce nebo celé společnosti, nebo na ekologické prostředí. Tyto komodity jsou poté zatíženy vyšším zdaněním. Účelem vyššího zdanění je právě regulace jejich spotřeby nebo zvýšení příjmů do státního rozpočtu z důvodu rizika, že se jejich uživatelé budou na výdejích státního rozpočtu podílet větším dílem, než je tomu u ostatních občanů. (Vančurová, 2024, s. 231) Jen za minulý rok se na spotřebních daních vybralo bezmála 163 miliard korun (Ministerstvo financí, 2024).

3.1 Správa spotřebních daní

Správu spotřebních daní má na starosti celní správa. Ta je zřízena legislativním předpisem, tedy zákonem č. 17/2012 Sb., zákon o Celní správě České republiky, který mimo jiné upravuje orgány celní správy a její působnost. Mezi orgány Celní správy patří Generální ředitelství cel, které je podřízeno ministerstvu financí, a celní úřady, kterých je v České republice zřízeno 15. (zakonyprolidi.cz)

Proces správy spotřebních daní probíhá na základě zákona č. 280/2009 Sb., „daňový řád“, ve znění pozdějších předpisů, který se použije tehdy, neupravuje-li jiný zákon správu daní jinak. Daňový řád mimo úpravy postupů při správě daní upravuje i práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob, které jim na základě povinnosti k dani vznikají. Cílem takového postupu je správné vyměření daní a zabezpečení jejich úhrady. V případě jakéhokoliv přestupku, který vznikne na kterémkoliv úseku správy spotřebních daní, se celní správa řídí zákonem č. 353/2003 Sb., „o spotřebních daních“, jako například na úseku daně z tabákových výrobků. (celnisprava.cz)

Jednou věcí, kterou se spotřební daně odlišují například od daně z přidané hodnoty, je způsob, jakým se daň ze spotřeby vybírá. Povinnost přiznat a zaplatit daň totiž vzniká až v moment, kdy komodity podléhající této dani uvedeme do volného daňového oběhu, například opuštěním daňového skladu. Jedná se tedy o daně, které se v distribučním řetězci uplatňují pouze jednou, avšak jejich ekonomický dopad je vyšší, neboť vstupují do základu daně pro výpočet daně z přidané hodnoty. (Vančurová, 2024, s. 233)

Pro možnost podmíněného osvobození od daně, tedy moment, kdy vybrané výrobky nepodléhají povinnosti daně, se využívá tzv. daňový sklad. Daňovým skaldem se podle **§3 odst. 1 písm. f) zákona o spotřebních daních** rozumí prostorově ohraničené místo na daňovém území České republiky, ve kterém provozovatel daňového skladu za podmínek daných zákonem vybrané výrobky vyrábí, zpracovává, skladuje, přijímá nebo odesílá (sagit Daňové zákony, 2025, s. 214).

Než se přesuneme na představení spotřebních daní, je důležité zmínit, že podíl spotřebních daní v daňovém mixu České republiky dosahoval v roce 2022 pouze 7 % (viz Obrázek 1). V roce 1998, tedy ještě před vstupem České republiky do Evropské unie, činil podíl na celkovém zdanění v daňovém mixu 9,7 % (Bernardi a spol, 2017, s. 7).

3.2 Vymezení spotřebních daní

Vybrané komodity spadající do skupiny spotřebních daní jsou vymezené vlastními paragrafy v zákoně č. 353/2003 Sb., „o spotřebních daních“, který mimo jiné stanovuje i sazby a výpočet daně, a veškeré změny jsou schvalovány poslaneckou sněmovnou.

Jedná se o spotřební daně:

- z minerálních olejů
- z lihu,
- z piva,
- z vína
- z tabákových výrobků – konkrétně se jedná o cigarety, tabák, doutníky a cigarillos
 - ze zahříváných tabákových výrobků

Nově po novele zákona v roce 2023 s účinností od roku 2024 přibýly dvě nové kategorie, označované jako:

- ostatní tabákové výrobky – pod tuto kategorii spadá žvýkáci a šňupací tabák
- výrobky související s tabákovými výrobky – pod ní v zákoně nalezneme náplně do elektronických cigaret, nikotinové sáčky a ostatní nikotinové výrobky.

Tématu spotřebních daní ze zahříváných tabákových výrobků, ostatních tabákových výrobků a výrobků souvisejících s tabákovými výrobky se blíže věnujeme v následující kapitole teoretické části bakalářské práce (viz podkapitola 4.5 Spotřební daně na elektronické cigarety)

3.2.1 Zdanění klasických tabákových výrobků

Tabákové výrobky patří pod spotřební daně již od roku 1993, kdy vešel v platnost zákon č. 587/1992 Sb., „o spotřebních daních“, který byl po více než deseti letech zrušen a nahrazen nám již známým zákonem z roku 2003 (celnisprava.cz). Pod pojmem tabákové výrobky se z pohledu zákona rozumí cigarety, doutníky a cigarillos a tabák určený ke kouření. Mimo vymezení jednotlivých pojmů zákon v § 104 odst. 1 určuje sazby za jednotlivé druhy výrobků. Ani této kategorii v zákoně o spotřebních daních se nevyhnula novela zákona veřejnosti známá jako „Konsolidační balíček“, podle které se sazba daně na tabákové výrobky zvyšuje o 10 % v roce 2024 a o 5 % v každém roce 2025-2027 (mfer.cz).

Tabulka 1: Sazby daně z tabákových výrobků v roce 2024

(Zdroj: Běhounek Daňové zákony 2024)

Text	Sazba daně			
	Druh	Procentní část	Pevná část	Minimální
cigarety		30%	2,17 Kč	celkem nejméně však 4,22 Kč/ks
doutníky, cigarillos			2,25 Kč/ks	
tabák ke kouření	Základní sazba		3 300 Kč/kg	
	Snížená sazba pro tabák do vodní dýmky		594 Kč/kg	

Tabulka 2: Sazby daně z tabákových výrobků v roce 2025, 2026 a 2027

(Zdroj: *Sagit Daňové zákony 2025*)

Text	Sazba daně			
2025	Druh	Procentní část	Pevná část	Minimální
cigarety		30%	2,28 Kč	celkem nejméně však 4,44 Kč/ks
doutníky, cigarillos			2,65 Kč/ks	
tabák ke kouření	Základní sazba		3 470 Kč/kg	
	Snížená sazba pro tabák do vodní dýmky		623 Kč/kg	

Text	Sazba daně			
2026	Druh	Procentní část	Pevná část	Minimální
cigarety		30%	2,39 Kč	celkem nejméně však 4,66 Kč/ks
doutníky, cigarillos			2,78 Kč/ks	
tabák ke kouření	Základní sazba		3 650 Kč/kg	
	Snížená sazba pro tabák do vodní dýmky		623 Kč/kg	

Text	Sazba daně			
2027	Druh	Procentní část	Pevná část	Minimální
cigarety		30%	2,51 Kč	celkem nejméně však 4,89 Kč/ks
doutníky, cigarillos			2,92 Kč/ks	
tabák ke kouření	Základní sazba		3 830 Kč/kg	
	Snížená sazba pro tabák do vodní dýmky		687 Kč/kg	

3.3 Spotřební daně v Evropské unii

V Evropské Unii sahá historie spotřebních daní k počátku Evropského hospodářského společenství. Komise si byla vědoma potřeby sjednotit zdaňování akcízů (spotřebních daní) ve všech členských státech na jednotnou úroveň. Důvod byl zřejmý: i tyto daně ovlivňují vzájemný obchod mezi státy a rozdílná daňová zátěž by vedla k narušení hospodářské soutěže (Široký, 2018, s. 183).

V legislativních předpisech Evropské unie se nesetkáme s pojmem „spotřební daně“, ale se slovem „akcíz“. Oba pojmy pojednávají o stejné oblasti daní. Jediným rozdílem mezi nimi je, že pojem „akcíz“ je původní označení spotřebních daní, které se dodnes používá pouze v mezinárodní rovině.

Legislativní předpisy Evropské unie, které upravují nejen oblast daní, se nazývají Směrnice (Directive). Směrnice jsou závazné právní předpisy pro všechny členské státy. Jejich charakteristickým znakem je, že nenařizují jednotnou normu – například sazbu daně z přidané hodnoty – pro všechny členské země plošně, nýbrž stanovují cíle, kterých se má dosáhnout. Způsob, kterým budou Směrnice implementovány do vnitrostátních právních předpisů jednotlivých zemí, si už stanoví jednotlivé vnitrostátní orgány zemí samy. To například znamená, že směrnice může stanovit minimální normy, ale státy si mohou do svých zákonů začlenit i vyšší normy, než jsou ty stanovené ve Směrnici. (Evropská Unie, 2021)

Základem celé harmonizace spotřebních daní v rámci Evropské unie jsou tři skupiny směrnic.

Hlavní předpis byla Směrnice Rady 92/12/EEC, též nazývaná jako **horizontální směrnice**, která obecně upravuje výrobu, zpracování, držení, přepravu a výběr daně výrobků podléhajících spotřební dani. Tato Směrnice byla novelizována a nahrazena Směrnicí Rady 2008/118/ES „o obecné úpravě spotřebních daní a o zrušení směrnice 92/12/EHS“. Avšak vůči tomu, že tato směrnice dostala několik doplnění a pozměnění, byla přepracována a znovu vydána jako Směrnice Rady 2020/262, která částečně vstoupila v platnost v říjnu 2022, plně poté v únoru 2023. (Nerudová, 2024, s. 83-85)

Ze základní Směrnice dále vychází navazující směrnice, které se nazývají „**strukturální**“ a „**směrnice o sazbách**“.

Jedná se o následující:

- **Energetické produkty a elektrická energie** – Směrnice Rady 92/81/EEC z roku 1992. Navazující Směrnice rady 92/82/EEC poté stanovovala jednotlivé sazby. Tyto směrnice byly ale zásadně pozměněny **Směrnici Rady 2003/96/EC**, která restrukturalizuje zdaňování energetických produktů a elektrické energie. (Nerudová, 2024, s. 86)
- **Alkohol a alkoholické nápoje** – Směrnice Rady 92/83/EEC, která z důvodu složitosti dosažení konsenzu mezi členskými státy platí prakticky v nezměněné podobě dodnes. K této kategorii se ještě řadí Směrnice Rady 92/84/EEC, která ukládá minimální sazby na líh a lihoviny. (Široký, 2018, s. 189) Ovšem v roce 2020 vydala Rada Evropy novou **Směrnici 2020/1151**, která řeší jednotné podmínky pro spotřební daň z piva a uplatňování snížené sazby daně na víno a ostatní alkoholické nápoje (Eur-lex, 2020)
- **Tabák a tabákové výrobky** – Směrnice Rady 2010/12/EU, která vstoupila v platnost 2014. Široký (2018, s. 193) ovšem dále uvádí, že tato směrnice byla kodifikována **Směrnici rady 2011/64/EU**, „o sazbách spotřebních daní z tabákových výrobků“, a stala se tak novým platným předpisem jak v oblasti definování konkrétních vybraných komodit, tak i v oblasti minimálních sazeb stanovených pro tuto skupinu výrobků.

4 ELEKTRONICKÉ CIGARETY

Elektronické cigarety se v posledních dvou desetiletích staly naprostým fenoménem jako alternativa ke klasickému kouření. Jejich příznivci je propagují jako méně škodlivou náhradu tabákových výrobků. Naopak odborná veřejnost se k nim staví trochu skeptičtěji a kladou si otázku dopadů zdraví v dlouhodobém horizontu jejich užívání. Na rozdíl od klasických cigaret, elektronické cigarety sice neobsahují žádný tabák, stále ale mohou obsahovat nikotin, který může při dlouhodobém užívání způsobit závislost na této alternativě.

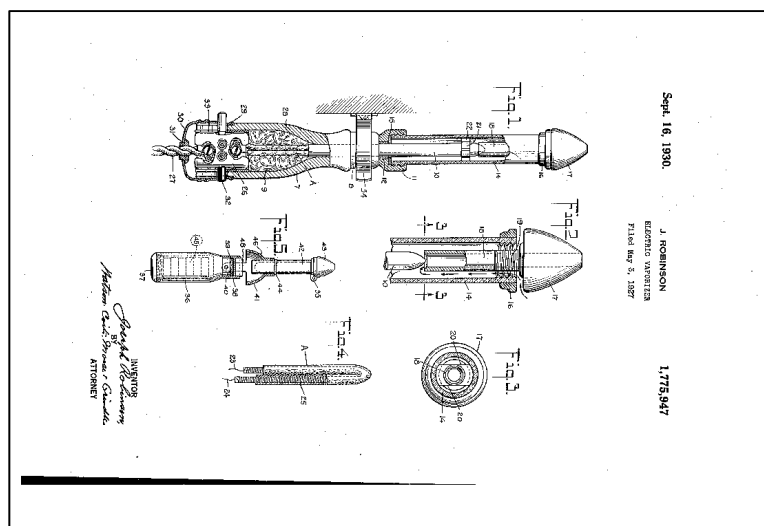
Právě z důvodu prevence závislostí od roku 2012 probíhá pod záštitou Státního zdravotního ústavu národní výzkum užívání tabáku a alkoholu v České republice (zkráceně NAUTA), kde s pomocí každý rok aktualizovaného dotazníkového šetření získávají data o užívání „lehkých drog“ u populace osob v České republice starších patnácti let. Ve zveřejněné publikaci za rok 2023 se výzkumu zúčastnilo 1 812 respondentů napříč Českou republikou, kteří jsou posuzováni z hlediska pohlaví, věku a regionu. Ze zúčastněných 11,1 % uvedlo, že užívají elektronické cigarety alespoň jednou měsíčně, z toho 6,1 % denně, kdy mezi denními uživateli je stále více mužů než žen. (Csémy a spol, 2024, s. 20-21)

Jen pro srovnání, proč se jedná o stále vzestupný trend zde uvedeme data za dva předchozí roky: v roce 2022 se výzkumu zúčastnilo 1 784 respondentů, z nichž 10,2 % uvedlo, že užívají elektronické cigarety alespoň jednou měsíčně, z toho 5,1 % denně, stále více muži než ženy. (Csémy a spol, 2023, s. 19-20) V roce 2021 se výzkumu zúčastnilo obdobně 1 788 respondentů z nichž pouze 7,4 % uvedlo, že užívají elektronickou cigaretu alespoň jednou měsíčně, z toho pouze 4 % denně. (Csémy a spol, 2022, s. 19-20)

4.1 Historie elektronických cigaret

Ačkoliv jsou u nás elektronické cigarety fenomén poslední dvě dekády, jejich historie sahá dokonce až do třicátých let minulého století a úplně první e-cigareta měla být paradoxně využívána v medicíně.

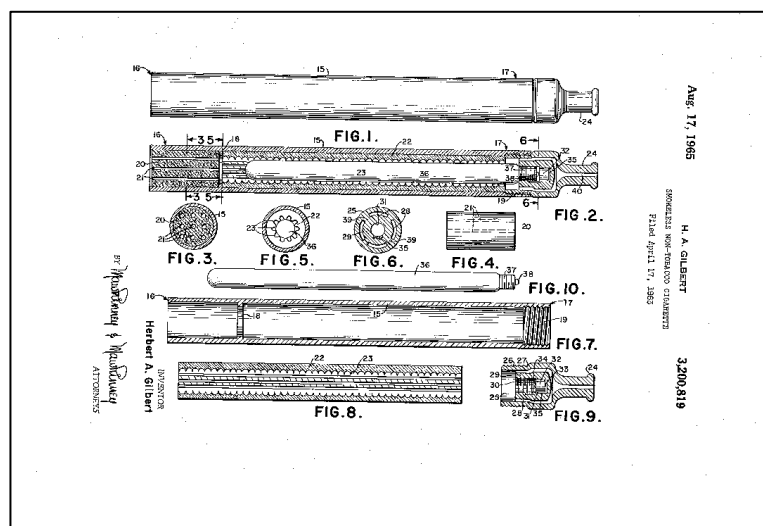
Jistý Joseph Robinson v roce 1927 přichází s vynálezem, který má pomoci pacientům s inhalací léčivých látek bez rizika popálení. O tři roky později, tedy v roce 1930, na svůj vynález získává patent, který je publikován v USPTO (United States Patent and Trademark Office, česky Úřad pro patenty a ochranné známky Spojených států amerických, je federální úřad Spojených států, který je odpovědný za udílení patentů a ochranných známek – zdroj: web USPTO). (Ecigarko.cz)

Obrázek 2: Patent Josepha Robinsona,

(Zdroj: patents.google.com)

Jako druhý se do historie e-cigaret zapsal Herbert A. Gilbert. V roce 1963 podává žádost o patent na tzv. „netabákovou cigaretu bez kouře“, která se v mnohém podobá nám dneska známým elektronickým cigaretám. Patent ale získal své uznání v USPTO až o dva roky později v roce 1965. (elcigon.cz)

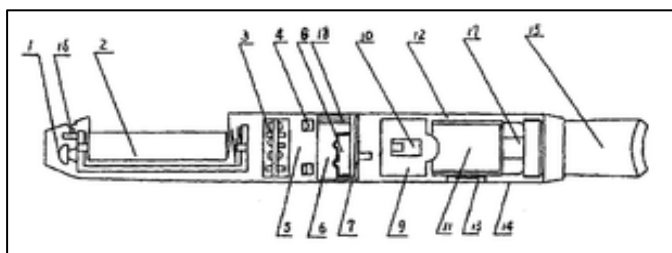

Obrázek 3: Patent Herberta A. Gilberta,

(Zdroj: patents.google.com)

Ze Spojených států amerických se přesouváme do Číny. Na první komercializovanou elektronickou cigaretu si ovšem musela společnost počkat až do roku 2000. Jejím otcem se stal farmaceut, vynálezce a kuřák Hon Lik, který se rozhodl pro šetrnější variantu klasických cigaret poté, co mu na rakovinu plic zemřel otec, který byl těžce závislý kuřák. Na uznání

patentu si však musel počkat do roku 2004, kdy byl jeho vynález zapsán do registru USPTO. (elcigon.cz)

Obrázek 4: Patent Hon Linka,

(Zdroj: patents.google.com)

Do světa se elektronická cigareta dostala až za pár let. Na trhu v Evropě byla představená až v roce 2006, ve Spojených státech dokonce ještě o rok později. (casaa.org)

4.2 Vymezení pojmu elektronické cigarety v legislativě ČR

V Českých legislativních předpisech je definice elektronické cigarety zakotvena již od roku 2005. Tenkrát je zákonodárci charakterizovali v § 2 písm. j) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Tento zákon byl však v roce 2017 zrušen a nahrazen jiným předpisem, veřejnosti známým jako „**protikuřácký zákon**“. Nově je elektronická cigareta definována v § 2 písm. e) zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek jako „výrobek, který lze použít pro užívání výparů obsahujících nikotin nebo jiných výparů prostřednictvím náustku, nebo jakákoliv součást tohoto výrobku, včetně náhradní náplně, zásobníku, nádržky i zařízení bez nádržky nebo zásobníku; elektronické cigarety mohou být jednorázové, opětovně naplnitelné pomocí náhradní náplně nebo nádržky nebo opakovaně použitelné pomocí jednorázových zásobníků“.

4.3 Druhy elektronických cigaret

Pod představou elektronické cigarety se široké veřejnosti jistě vybaví známé, většinou barevné jednorázově použitelné tubičky, které vidávají v rukou mladých lidí. Tento pojem ovšem nezahrnuje pouze e-liquidy, ale také zařízení na zahřívání tabák. V následujících podkapitolách se s oba typy zařízení blíže seznámíme.

4.3.1 E-liquidy

E-cigarety jsou nejběžnějším typem elektronických cigaret s nikotinem (ENDS – electronic nicotine delivery system) a elektronických cigaret bez nikotinu (ENNDS – electronic non-nicotine delivery systém). E-cigarety zahřívají kapalinu pro vytváření aerosolu, který je inhalován uživatelem. (World Health Organization, 2024)

Elektronická cigareta může být buď opakovaně použitelná nebo jednorázová. Populárnější variantou je jednorázová e-cigareta, neboť ji po vypotřebování uživatel hodí jednoduše do koše. V posledních letech se ale řeší otázka ochrany životního prostředí, která by mohla negativně ovlivnit právě jednorázové e-cigarety, a to z důvodu vysokého vytváření odpadu. Je tedy možnost, že výrobci přejdou k ekologičtějším materiálům při výrobě těchto přístrojů. Udržitelnější variantou je e-cigareta opakovaně použitelná. Její nevýhodou je ovšem vyšší počáteční investice, uživatel se musí starat o pravidelnou údržbu a mít doma zásobu náhradních náplní.

Znovupoužitelná e-cigareta se dále dělí na více typů podle toho, zda uživatel preferuje předvyplněné nádoby s náplní, nebo si raději míchá náplně sám. Jedná se o:

- **Předplněný cartridge (POD) systém** – nejjednodušší vapingová sada, ale také nejdražší z hlediska dlouhodobého užívání. Skládají se z těla obsahujícího baterii a vyměnitelné předplněné cartridge s e-liquidem, zkráceně POD, která se po vyprázdnění snadno vymění. (provapery.cz, e-cigarety)
- **Plnitelný cartridge (POD) systém** – I zde se zařízení skládá z těla obsahující baterii a cartridge. Tento typ však uživatelům přináší více možností, protože si mohou POD naplnit e-liquidem. Stejně jako první typ i plnitelný cartridge systém je vyráběn v kompaktní velikosti, která zajišťuje jeho jednoduchou obsluhu a skladnost. (provapery.cz, e-cigarety)
- **Otevřený tank systém (MOD)** – Je nejznámější, a hlavně nejpoužívanějším typem znovupoužitelné cigarety. Skládá se z baterie a nádrže, která svému uživateli poskytuje volnost v podobě možnosti naplnění vlastní namíchané náplně. Oproti předchozím typům je ale větší, těžší a náročnější na údržbu. (provapery.cz, e-cigarety)

Obrázek 5: Ukázky elektronických cigaret.

(Zdroj: provapery.cz)

4.3.2 Zařízení na zahřívání tabák

Zařízení na zahřívání tabák, též známé jako IQOS (I Quit Ordinary Smoking) je alternativa bližší převážně dlouhodobým uživatelům klasických cigaret. Funguje na principu nahřívání tabákové náplně v cigaretkách na určitou, menší teplotu, při které nedochází ke spalování tabáku a vytváření kouře, ale pouze aerosolu. Skládá se obecně ze dvou částí – těla, ve kterém se nachází nahřívací mechanismus, a náplně v podobě speciální cigaretky, která může i nemusí přímo obsahovat tabák. (Smith a spol., 2016) Dlouhou dobu existovali pouze tabákové náplně s příměsí různých příchutí, díky kterým se tato zařízení zatraaktivnila mezi mladými lidmi. Z toho důvodu a s cílem podpořit veřejné zdraví zavedla Evropská unie od října roku 2023 zákaz prodeje tabákových náplní s charakteristickými příchutěmi (ct24.cz, 2023). Jednalo se například o velmi oblíbený mentol, ovoce, nebo koření. Výrobci ovšem zareagovali na zákaz skoro okamžitě a vypustili na trh novou nikotinovou variantu náplní bez obsahu tabáku, která ovšem stále zachovává pestrý výběr příchutí.

4.4 Trh s elektronickými cigaretami v České republice

V České republice cílí trh s elektronickými cigaretami velmi úspěšně především na skupinu mladistvých a mladých dospělých. Za jeho úspěchem pravděpodobně stojí skutečnost, že e-cigarety snadno koupíte v jakékoliv prodejně potravin, v trafikách, na čerpacích stanicích a tak dále. Mimo jiné nezapáchají, protože nespalují tabák a nevytváří tak kouř, a naopak uživatelům chutnají díky přidanému aroma, které z užívání vytváří příjemný požitek. Jejich prodej je ovšem výrazně regulován. Jako například u klasických cigaret, ani elektronické cigarety se nesmí prodávat osobám mladším 18 let. Dále musí každý produkt mít na svém obalu varování o škodlivosti, které vyplývá z podnětu ministerstva zdravotnictví o ochraně veřejného zdraví. Ovšem i přes veškerou snahu o úplné omezení se stále více mladistvých pod věkovou hranicí 18 let stává na alternativách ke klasickým cigaretám závislých.

Na trhu elektronických cigaret v České republice obdobně jako na trhu s klasickými tabákovými výrobky figurují čtyři mezinárodní společnosti se sídlem v České republice:

- **Philip Morris ČR, a.s.**, která ve svém portfoliu vyrábí jednorázové elektronické cigarety pod značkou VEEV now i zařízení na zahřívání tabák známý jako IQOS a společně s ním i tabákové (TEREA) a netabákové (LEVIA) náplně. (iqos.com)
- **Japan Tobacco (JT) spol. s r.o.** která vyrábí jednak jednorázové elektronické cigarety pod značkou SYX BAR, jednak také zařízení na zahřívání tabák Ploom společně s náplněmi nesoucí název Camel. (ploom.cz)
- **Imperial Brands CR, s.r.o.** která také mimo klasických cigaret produkuje jednorázové elektronické cigarety pod značkou Blu i zařízení na zahřívání tabák s názvem Pulze a s náplněmi iD (pulze.com)
- A v neposlední řadě i **British American Tobacco, s.r.o.**, jejíž jednorázové cigarety jsou známé pod názvem VUSE a zařízení na zahřívání tabák Glo, do kterého vyrábí přízvučně nazvané náplně Neo. (myglo.cz)

4.5 Spotřební daň na elektronické cigarety

Dlouhou dobu byly elektronické cigarety vyňaty z předmětu spotřební daně. V době, kdy byly uvedeny na trh ještě neexistoval dostatek vědeckých poznatků a výzkumů o škodlivosti této alternativy. I popularita e-cigaret rychle roste teprve poslední dvě desetiletí. Vlády tak neměly důvod se zaměřovat na jejich zdanění či omezení. Díky novým poznatkům z výzkumů se ovšem zavedení spotřební daně na tyto výrobky stalo nevyhnutelné.

4.5.1 Zavedení spotřební daně na elektronické cigarety

Spotřební daň na elektronické cigarety byla ve sněmovně schválena v roce 2023 jako součást tzv. Ozdravného balíčku, jehož cílem bylo snížit rozpočtové deficity. Kromě e-cigaret se zdanění nevyhnulo ani nikotinovým sáčkům (mfcr.cz). V zákonu o spotřebních daních jsou dané výrobky seskupené pod jeden název a vymezené v §130o jako „Výrobek související s tabákovými výrobky“.

Jak uvádí ministerstvo financí na svých stránkách v přehledu o Ozdravném balíčku, důvodem přijetí nové spotřební daně vychází z pracovní verze novely evropské směrnice, která by měla zavést regulaci těchto produktů i určení minimálních sazeb, jak je tomu také u ostatních vybraných komodit. Druhým důvodem může být i omezení přístupnosti pro

mladistvé mladší osmnácti let, kteří si tyto levné a dosavadně docela přístupné alternativy oblíbili. (mfer.cz)

Schválená verze ozdravného balíčku nezavedla jednotnou pevnou sazbu, nýbrž postupné navyšování spotřební daně v průběhu následujících čtyř let, a to:

- Zahříváné tabákové výrobky o 15 % v každém roce.
- Náplně do elektronických cigaret o 2,5 Kč/ml v každém roce.
- Nikotinové sáčky a ostatní nikotinové výrobky o 0,4 Kč/g v období od roku 2024 do roku 2026, o 0,5 Kč/g v roce 2027.

Tabulka 3: Přehled sazeb daně na ostatní tabákové výrobky a její vývoj v průběhu let

(Zdroj: Běhounek – Daňové zákony 2024, Sagit – Daňové zákony 2025)

Rok	Zařízení na zahřívání tabák	Náplně do elektronických cigaret	Nikotinové sáčky a ostatní nikotinové výrobky
2024	3,45 Kč/g	2,5 Kč/ml	0,4 Kč/g
2025	3,97 Kč/g	5 Kč/ml	0,8 Kč/g
2026	4,57 Kč/g	7,5 Kč/ml	1,2 Kč/g
2027	5,26 Kč/g	10 Kč/ml	1,7 Kč/g

4.5.2 Dopady zdanění

Zavedením nové spotřební daně na ostatní tabákové výrobky ministerstvo financí sleduje zvýšení příjmů do státního rozpočtu. I přes to, že nejsou dostupné konkrétní údaje o očekávaném přínosu této daně, zkušenosti z minulosti nám ukazují, že navýšení spotřební daně nemusí vždy vést k odpovídajícímu nárůstu daňových příjmů. Například za prvních sedm měsíců roku 2021 stát vybral na spotřební dani o tři miliardy méně než ve stejném sledovaném období o rok dříve, a to právě i přes navýšení daně z cigaret a dalších tabákových výrobků (ct24.cz).

Navyšování spotřební daně bude mít samozřejmě i dopad na cenu dotknutých výrobků. Jejich cena tak může vzrůst na úroveň klasických tabákových výrobků, jejichž průměrná hodnota činí 129,7 Kč (Csémy a spol 2023, s. 43), nebo dokonce budou ještě cenově nepřístupnější. Takové zdražení bude mít ovšem dopad na konečného spotřebitele, který se tak může rozhodnout pro omezení nebo ukončení užívání elektronických cigaret, nebo pro přechod na klasické cigarety. Takový vývoj by měl nejen negativní důsledek na výběr spotřební daně, ale také na veřejné zdraví.

II PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALÝZA UŽIVATELSKÉHO CHOVÁNÍ

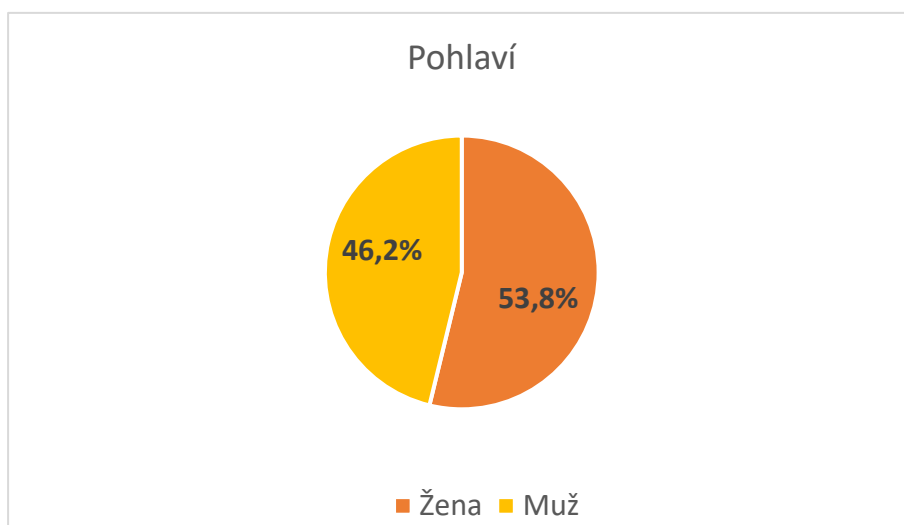
První kapitola praktické části mé bakalářské práce se zaměřuje na chování spotřebitelů elektronických cigaret a jejich názor na výši spotřební daně uvalené na elektronické cigarety. Cílem této kapitoly bylo zjištění názorů na nynější situaci se spotřební daní na elektronické cigarety a jejich přístupu ke zvýšení ceny elektronických cigaret.

5.1 Metodika práce

Výzkum byl prováděn pomocí dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen online na dotazníkovém portálu, obsahoval 15 uzavřených otázek s možností výběru jedné či více odpovědí. Dotazník byl šířen pomocí sociálních sítí jako je Facebook nebo Instagram od 1. 2. 2025, a to především ve skupinách zaměřujících se na vaping a dotazníkové šetření. Dotazník byl mířen a zúčastnili se ho pouze respondenti, kteří jsou aktivními uživateli elektronických cigaret, nebo v minulosti byli uživateli elektronických cigaret. Důvod k vybrání daných respondentů pro dotazníkové šetření vychází z podstaty spotřební daně, která je uvalena na výrobky jejich spotřeby.

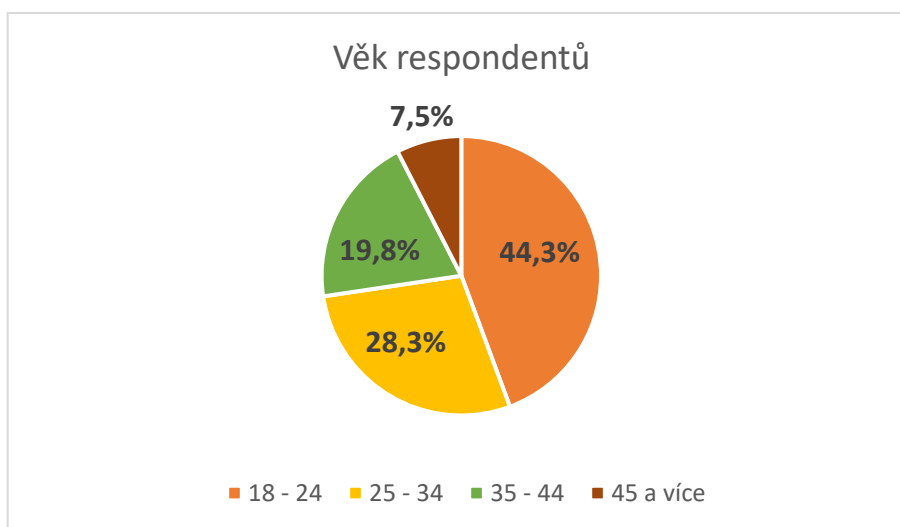
5.2 Charakteristika respondentů

Údaje, které jsou využívány pro celou praktickou část bakalářské práce, která se zaměřuje na dotazníkové šetření, byly získány od 106 respondentů napříč Českou republikou ve věku 18 let a více, a to z důvodu věkového omezení prodeje výrobků souvisejících s tabákovými výrobky. V první otázce pohlaví z 106 dotazovaných bylo 53,8 % (57) žen a 46,2 % (49) mužů.

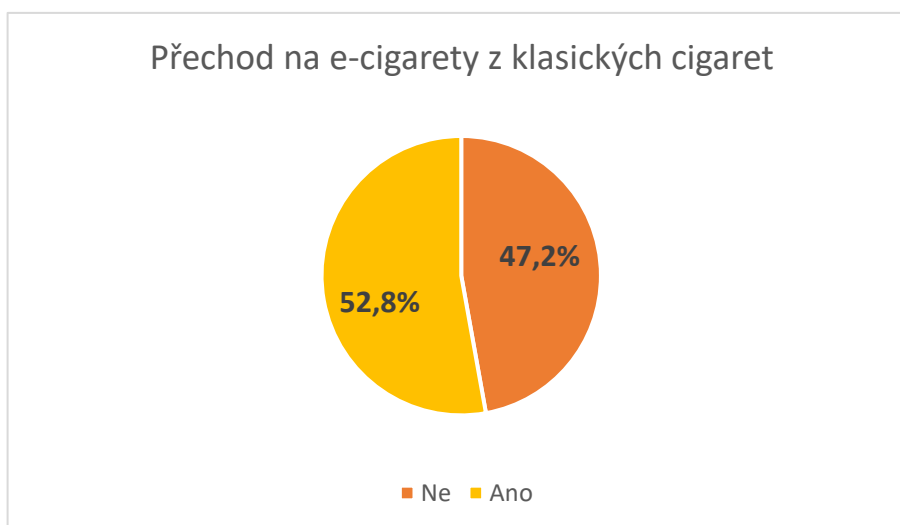
1 Zdroj: vlastní zpravování

Druhá otázka v dotazníku se zaměřovala na věk respondentů, z nichž největší zastoupenou skupinou byla věková kategorie 18-24 let, a to 44,3 %. Druhou nejpočetnější skupinou byli lidé ve věku 25-34 let (28,3 %). Nejméně zastoupení měli věkové kategorie 35-44 let (19,8 %) a 45 a více let (7,6 %). Z výsledků je tedy patrné, že trend elektronických cigaret je stále oblíbený mezi mladými dospělými lidmi.

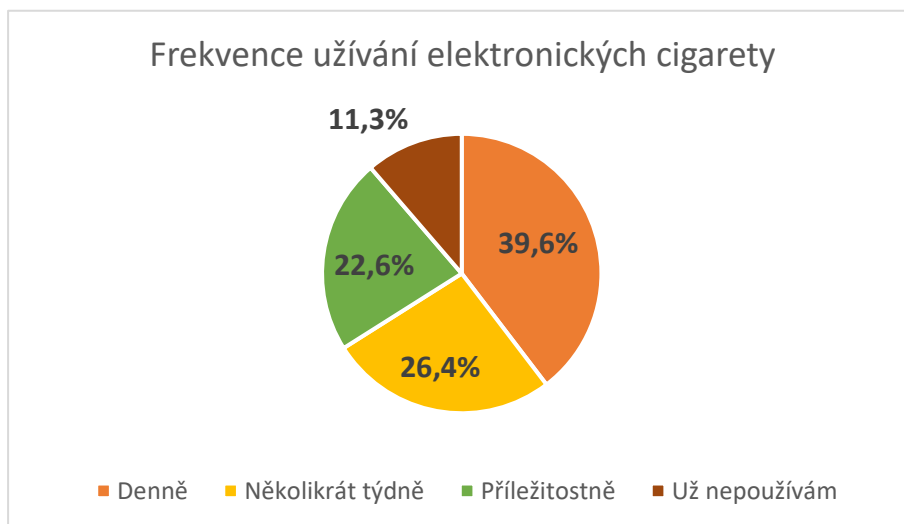
2 Zdroj: vlastní zpracování

Třetí otázka se zaměřovala na to, zda uživatelé elektronických cigaret přešli na elektronické cigarety z klasických cigaret, nebo nikoliv. Zde výrazně nepřevažovala ani jedna odpověď. Z celkového počtu dotazovaných 52,8 % (56) uvedlo, že přešli na elektronické cigarety z klasických cigaret, zbylých 47,2 % (50) uvedlo, že nikoliv.

3 Zdroj: vlastní zpracování

Další otázka se ptala respondentů na to, jak často „vapují“, tedy jakou frekvencí respondenti užívají elektronické cigarety. Z 106 dotázaných 39,6 % (42) uvedlo, že užívají elektronické cigarety denně, 26,4 % (28) několikrát do týdne, 22,6 % (24) příležitostně a 11,32 % (12) uvedlo, že již elektronické cigarety nepoužívá.

4 Zdroj: vlastní zpracování

Z odpovědí na úvodní otázky vyplývá, že mezi respondenty bylo více žen než mužů. Ovšem pokud se blíže rozeberou vztahy mezi otázkou pohlaví respondentů a frekvencí užívání elektronických cigaret, můžeme pozorovat, že častěji (denně nebo několikrát do týdne) užívají elektronické cigarety naopak více muži než ženy, a to z celkového počtu až ve skoro 36 % odpovědí (38). Ženy se naopak přiklánějí k příležitostnému užívání (17 % z celkového počtu, tedy 18 žen. U mužů se příležitostní uživatelé vyskytují pouze v 5,6 % případů, jedná se o 6 vybraných odpovědí).

Tabulka 4: Frekvence užívání podle demografické charakteristiky pohlaví.

(Zdroj: vlastní zpracování)

	Denně	Několikrát týdně	Příležitostně	Už nepoužívám	Celkem
Celkem	42	28	24	12	106
Muž	26	12	6	5	49
Žena	16	16	18	7	57

Další významný vztah můžeme pozorovat mezi otázkou věkových kategorií a otázkou, zda přešli na elektronické cigarety z klasických cigaret, či nikoliv. Z odpovědí je patrné, že mezi respondenty trend elektronických cigaret stále převládá u mladých lidí ve věkových kategoriích 18-24 let a 25-34 let. S tímto jsou také úzce spjaty odpovědi na otázku následující,

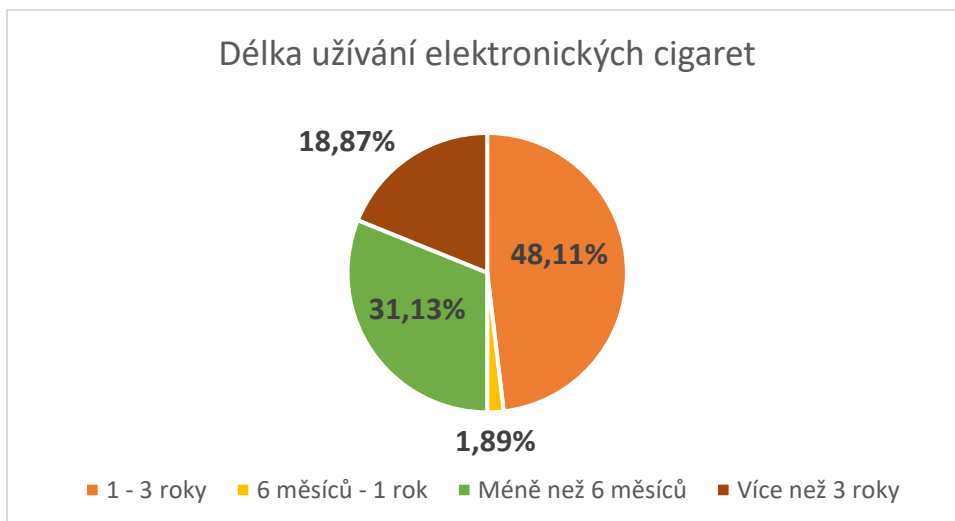
kdy většina mladých respondentů (38) ve věkové kategorii 18-24 let uvedla, že na e-cigarety nepřešla z klasických cigaret (68,1 %). Lze se domnívat, že je to z důvodu toho, že elektronické cigarety nezapáchají, ale mají naopak příjemnou vůni i chuť, která společně s nikotinem uvnitř náplně láká mladé lidi pro opakovanou koupi a spotřebu. Naopak u kategorie 25-34 let se tento trend mění, sice nevýrazně, ale stále 18 z 30 (60 %) respondentů v této kategorii uvedlo, že na elektronické cigarety přešli z klasických cigaret. Výrazný obrat na druhou stranu můžeme ovšem pozorovat u další kategorie věku, a tím jsou uživatelé v rozmezí 35-44 let, kdy 17 z 21 (81 %) respondentů v této kategorii uvedla, že přešli na elektronické cigarety z cigaret klasických. U věkové kategorie 45 a více let také respondenti ve větším počtu (75 %) uvedli, že přešli na elektronické cigarety z cigaret klasických. Poslední dvě skupiny nejsou ovšem tak početné, jako je tomu u prvních dvou skupin. Mým názorem je, že je to z důvodu toho, že starší generace kuřáků jsou zvyklí na klasické cigarety, protože v době, kdy oni začínali kouřit, alternativa ke klasickým cigaretám neexistovala (kuřáci, kteří letos slaví 45 a více, jsou ročník 1980 a níže. První elektronická cigareta se do světa dostala až po roce 2005 – viz podkapitola 3.1 „Historie elektronických cigaret“) a je tedy pravděpodobné, že se jim na nové, ač třeba méně škodlivé alternativy nechce přecházet.

Tabulka 5 Věkové kategorie podle odpovědí na přechod z klasických cigaret.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

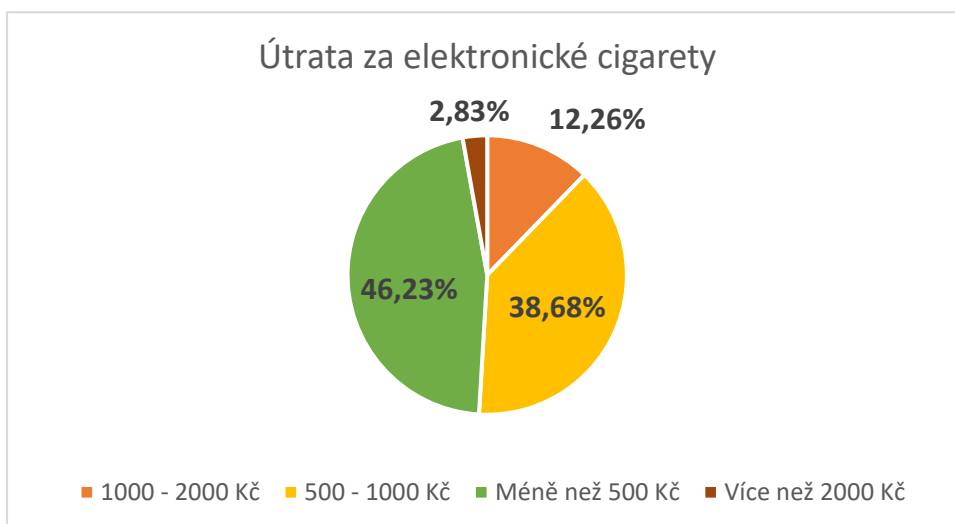
	18 - 24	25 - 34	35 - 44	45 a více	Celkem
Celkem	47	30	21	8	106
Ano	15	18	17	6	56
Ne	32	12	4	2	50

Následující otázka se ptala na to, jak dlouhou dobu dotázaní užívají elektronické cigarety. Nejvíce zastoupenou byla odpověď 1-3 roky, kterou vybralo 48,1 % (51) respondentů. Druhou nejvíce zastoupenou odpovědí bylo méně než 6 měsíců, kterou vybralo 31,1 % (33) respondentů. Třetí nejvíce zastoupenou odpovědí byla odpověď více než 3 roky, kterou vybralo 18,9 % (20) respondentů. Nejméně zastoupenou odpovědí byla odpověď 6 měsíců – 1 rok, kterou vybralo 1,9 % (2) respondentů.

5 Zdroj: Vlastní zpracování

Další dotaz byl mířen na otázku, kolik utratí za e-cigarety (náplně, či zařízení) měsíčně. Ze čtyř možných odpovědí nejvíce respondentů vybralo, že utratí za e-cigarety méně než 500 Kč měsíčně (46,2 %). Druhou nejvíce vybranou odpovědí bylo 500-1 000 Kč (38,7 %). Následně jsme mohli pozorovat propad. Odpověď 1 000 – 2 000 Kč vybralo pouze 13 respondentů (12,3 %) a poslední odpověď, tedy více než 2 000 Kč pouze 3 respondenti (2,8 %).

6 Zdroj: Vlastní zpracování

Rozbor dotazu ohledně délky užívání elektronických cigaret vztáhnu na dva dotazy předchozí. Prvním z nich jsou věkové kategorie, kdy je patrné, že u mladých lidí věkových kategorií 18-24 a 25-34 let převažuje užívání delší než 1 rok, a zároveň kratší než 3 roky. U těchto dvou kategorií je druhou nejčastější odpovědí užívání méně než 6 měsíců. Naopak u věkové kategorie 35-44 let pozoruji užívání elektronických cigaret déle než 1 rok a méně

než 3 roky a poté délku užívání delší než 3 roky. U kategorie 45 a více je v největším zastoupení odpověď, že elektronické cigarety užívají déle, než 3 roky. Je tedy patrné, že mladší uživatelé elektronických cigaret jsou také v časovém měřítku kratšími uživateli, než je tomu u vyšších věkových kategorií. S druhou otázkou, jestli přešli na elektronické cigarety z klasických či nikoliv, lze také pozorovat, že kratší uživatelé elektronických cigaret ve věkové kategorii 18-24 let nepřešli na elektronické cigarety z cigaret klasických. Dle mého názoru je to způsobeno trendem, které elektronické cigarety sebou přináší, ale také okolím mladých dospělých, kdy například jejich přátelé jsou sami uživatelé e-cigaret a nekuřáci si je tak chtějí vyzkoušet. Díky nikotinu obsaženém uvnitř náplně je poté snadné se na tomto trendu stát jednoduše závislým.

Tabulka 6 Věkové kategorie podle délky užívání elektronických cigaret.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

	18 - 24	25 - 34	35 - 44	45 a více	Celkem
Celkem	47	30	21	8	106
Méně než 6 měsíců	18	11	2	2	33
6 měsíců - 1 rok	0	0	2	0	2
1 - 3 roky	23	17	10	1	51
Více než 3 roky	6	2	7	5	20

S výší výdajů se silně pojí frekvence užívání. Dle dat je patrné, že denní uživatelé elektronických cigaret utratí pravděpodobně více, než je tomu u nižších frekvencí užívání. Právě u denních uživatelů jsou nejvíce zastoupené kategorie 500-1 000 Kč a 1 000-2 000 Kč. U kategorií uživatelů, kteří užívají elektronické cigarety několikrát týdně, jsou odpovědi vyrovnané mezi kategoriemi 500-1 000 Kč a méně než 500 Kč. U příležitostných uživatelů silně převyšuje kategorie, že utratí méně, než 500 Kč. Takové výsledky jsou u vzájemného porovnávání u těchto typů otázek očekávané.

Tabulka 7 Výdaje za elektronické cigarety podle frekvence užívání.

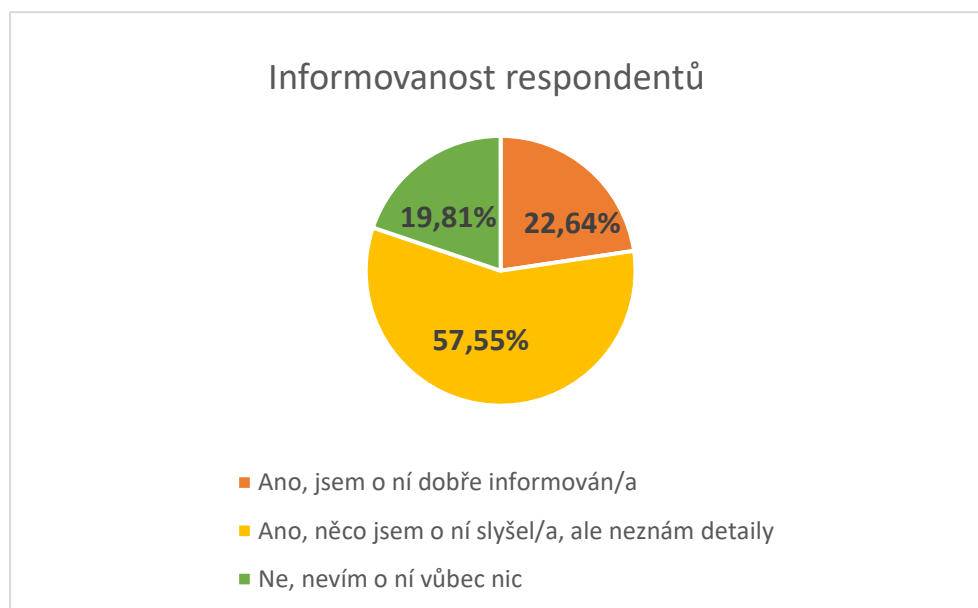
(Zdroj: Vlastní zpracování)

	Méně než 500 Kč	500 - 1000 Kč	1000 - 2000 Kč	Více než 2000 Kč	Celkem
Celkem	49	41	13	3	106
Denně	5	23	12	2	42
Několikrát týdně	14	14	0	0	28
Příležitostně	18	4	1	1	24
Už nepoužívám	12	0	0	0	12

5.3 Názory respondentů

Následující otázky v dotazníku se zaměřovali na informovanost respondentů ohledně spotřební daně na elektronické cigarety a její zvýšení. Dále také v návaznosti na tyto otázky byly další dotazy směřovány na názory ohledně výše spotřební daně a její ovlivnění na spotřebu respondentů a tím také možného negativního dopadu na budoucí výši vybrané spotřební daně na elektronické cigarety.

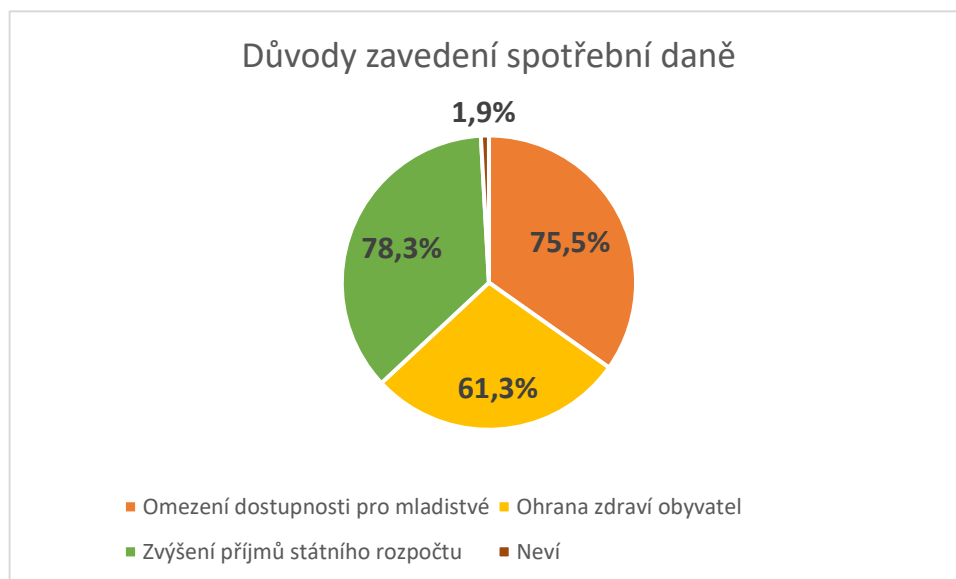
První otázka mířila přímo na informovanost ohledně spotřební daně na elektronické cigarety, a to z důvodu toho, jak moc by mohla informovanost ovlivnit následné chování respondentů při rozhodování o následném pokračování v užívání elektronických cigaret. Největší převahu měla odpověď, že respondenti jsou o ní informováni, ale nezajímají se o ní do hloubky, a to 57,6 %. Druhou nejvíce zastoupenou odpovědí je odpověď respondentů, že ji znají, a dokonce jsou o ni dobře informováni (22,6 %). Poslední a také nejméně vybranou odpovědí v dotazníku, kterou měli respondenti k výběru byla odpověď, že ji neznají a neví o ní vůbec nic. Tuto odpověď vybralo přesně 21 jednotlivců (19,8 %).

7 Zdroj: vlastní zpracování

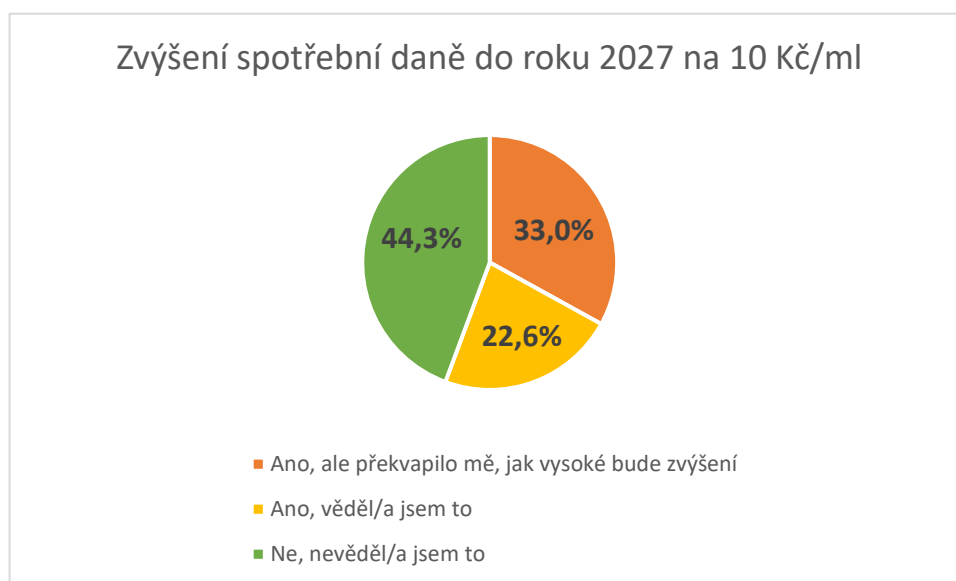
Druhá otázka byla vícečetná, což znamená, že respondenti tak mohli vybrat z více než jedné odpovědi. Tento typ otázky byl zde použit za účelem zjištění širě názorů respondentů. Z důvodu toho, že na tuto otázku bylo možné odpovědět vícekrát, celkový počet odpovědí převyšuje počet respondentů ($n = 106$). Nejčastěji uváděnou odpovědí bylo zvýšení příjmů státního rozpočtu (78,3 %), následovala odpověď omezení dostupnosti pro mladistvé (75,5

%) a dále ochrana zdraví obyvatel (61,3 %). Dva lidé odpověděli na tuto otázku, že důvod neznají (1,9 %).

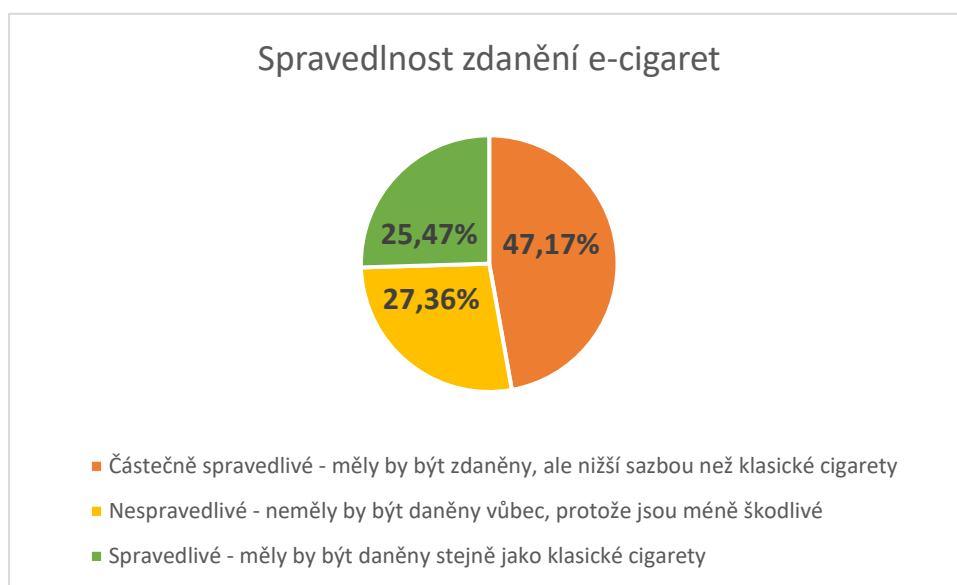
8 Zdroj: Vlastní zpracování

Třetí otázka se zabývala zjištěním, zda jsou respondenti seznámeni s tím, že spotřební daň na elektronické cigarety do roku 2027 stoupne až na 10 Kč/ml náplně. Zde největší zastoupení měla odpověď, že respondenti o růstu spotřební daně na takovou částku nevěděli (44,3 %). Druhé největší zastoupení měla odpověď, že o růstu spotřební daně věděli, ale překvapilo je, jak vysoké bude její zvýšení (33,1 %). Nejméně zastoupenou odpovědí se stala odpověď, že o růstu spotřební daně věděli (22,6 %).

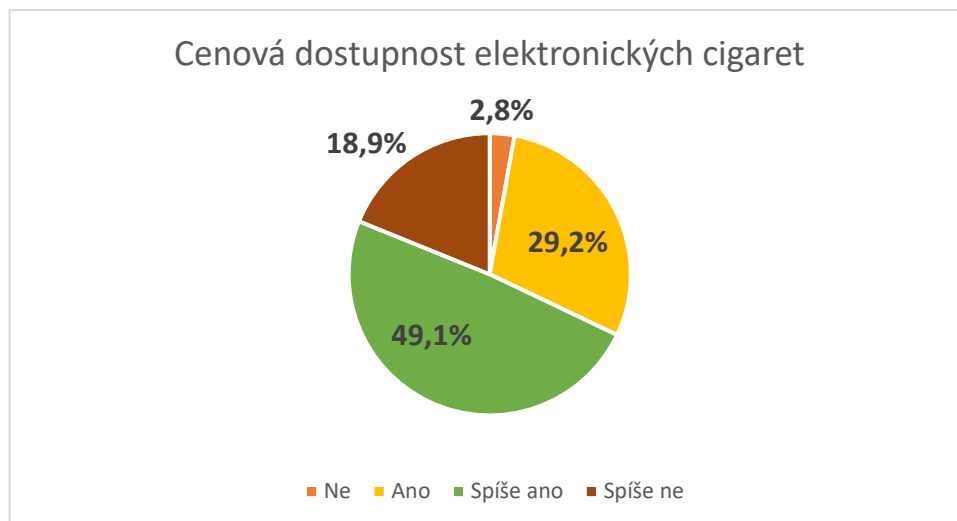
9 Zdroj: Vlastní zpracování

Čtvrtá otázka navazuje na otázku předchozí, protože v ní byli respondenti dotázáni, zda považují takové zdanění elektronických cigaret za spravedlivé, částečně spravedlivé či nespravedlivé. Nejvíce zastoupení měla odpověď, že respondenti považují takové zdanění za částečně spravedlivé (47,1 %), tedy že by elektronické cigarety být zdaněny měly, ale nižší sazbou než klasické cigarety. V 27,4 % případů respondenti uvedli, že si myslí, že zdanění elektronických cigaret je nespravedlivé a neměly by být zdaněny vůbec, protože jsou méně škodlivé. V neposlední řadě 25,5 % uživatelů elektronických cigaret uvedlo, že jim přijde zdanění elektronických cigaret za spravedlivé a měly by být tedy daněny stejně jako klasické cigarety.

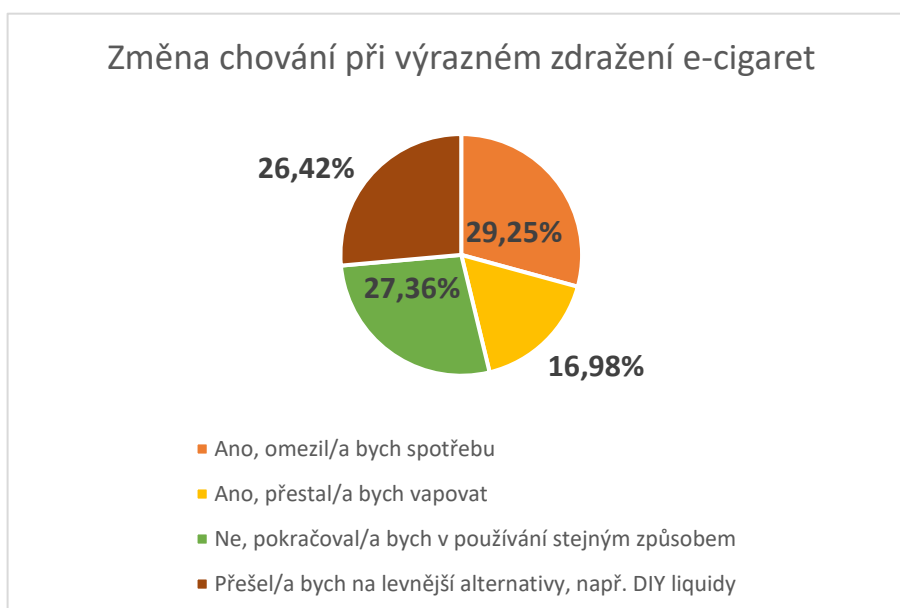
10 Zdroj: Vlastní zpracování

Pátá otázka se v jednoduché škále tázala respondentů, zda považují elektronické cigarety v současné době za cenově dostupné. Největší skoro 50% podíl měla odpověď spíše ano (49,1 %), následovaná jasnou odpovědí ano (29,2 %). Další dvě odpovědi v negativní části škály vykazují menší propad. Spíše cenově nedostupné se elektronické cigarety zdají 18,9 % respondentů, cenově nedostupné se zdají pouze 2,8 % respondentů.

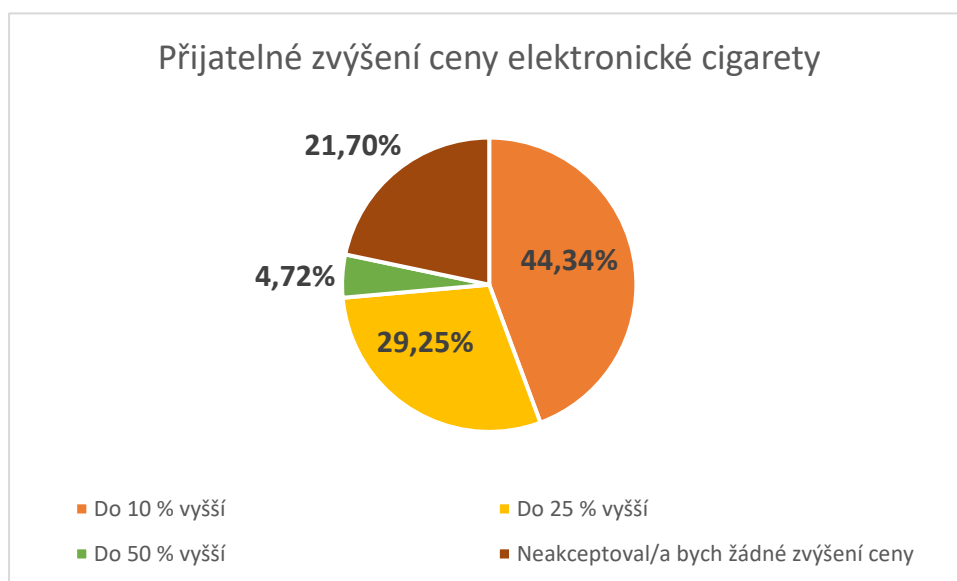
11 Zdroj: Vlastní zpracování

Následující otázka se zaměřovala na chování respondentů, pokud by cena elektronických cigaret výrazně vzrostla. Nejvíce respondentů (29,3 %) by své chování změnilo tím, že by omezili svou spotřebu e-cigaret. V 27,4 % případů respondenti uvedli, že by své chování nezměnili a pokračovali by ve spotřebě stejným způsobem jako to do té doby dělali. V 26,4 % případů by přešli na levnější alternativy, jako jsou například DIY liquidy (náplně do elektronických cigaret, které si uživatel míchá sám). Nejméně zastoupenou odpovědí byla odpověď, že by respondenti své chování změnili tím, že přestanou užívat elektronické cigarety úplně. Tuto odpověď zvolilo 16,9 % dotázaných.

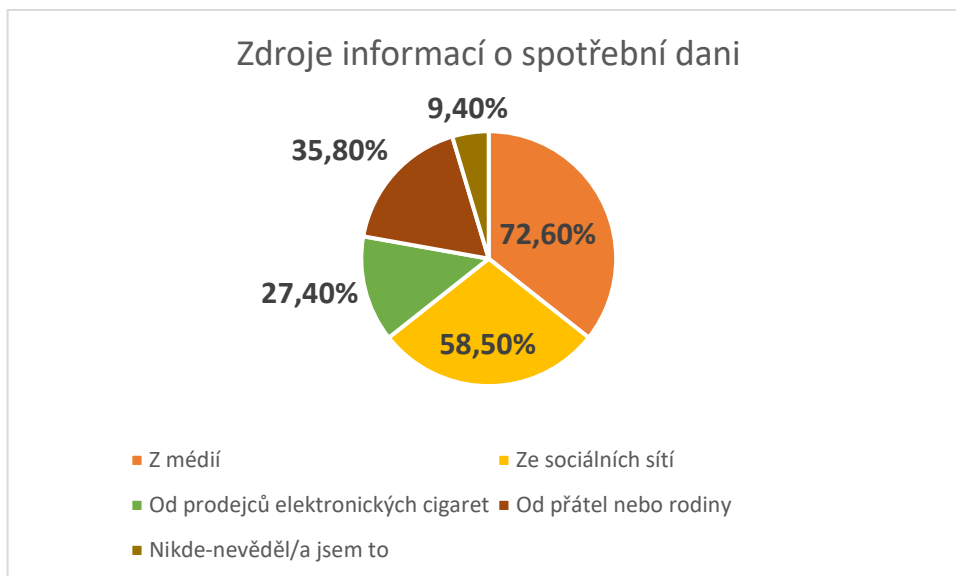
12 Zdroj: Vlastní zpracování

Další otázka se dotazovala, o kolik vyšší cena za e-cigarety by byla pro respondenty ještě přijatelná. Z dotázaných 44,3 % uvedlo, že by pro ně bylo přijatelné zdražení do 10 %, 29,3 % uvedlo přijatelné zdražení do 25 %, 21,7 % uvedlo, že by neakceptovali žádné zvýšení ceny elektronických cigaret a 4,7 % uvedlo, že by akceptovali zdražení do 50 % vyšší. V poslední odpovědi tak můžeme vidět velmi výrazný propad, který může nasvědčovat právě tomu, že respondenti pravděpodobně nebudou ochotni platit vysoké částky za alternativu ke klasickým cigaretám.

13 Zdroj: Vlastní zpracování

Předposlední otázka v dotazníku se doptávala respondentů, odkud se o zvýšení spotřební daně na elektronické cigarety dozvěděli. I v tomto případě měli respondenti možnost vybrat více než jednu odpověď, z toho důvodu počet odpovědí převyšuje počet respondentů ($n = 106$). V 72,6 % případů dotázaní uvedli, že se o zvýšení dozvěděli z médií, tedy z televize, novin či internetu. V 58,5 % případů se jednalo o informace ze sociálních sítí. Následuje 27,4 % respondentů, kteří uvedli, že se tuto novinku dozvěděli od prodejců elektronických cigaret. V 17 % případů se dotázaní dozvěděli tuto zprávu od přátel či rodiny a v neposlední řadě 9,4 % dotázaných uvedlo, že o zvýšení nevěděli.

14 Zdroj: Vlastní zpracování

Názorová část dotazníku ohledně spotřební daně na elektronické cigarety ukázala, že uživatelé elektronických cigaret jsou o ní v převážné většině informováni, a to ve velké většině z médií, jako je televize, noviny či internet. Důvod je naprosto jednoduchý – zprávy o Konsolidačním (Ozdravném) balíčku se nejednou ještě před jeho schválením i po jeho schválení dostali do hlavní relace televizních novin a objevovali se jako přední zpráva na internetových zpravodajských portálech. Bohužel se ale jedná o respondenty, kteří nevědí podrobné informace o této spotřební dani a mohlo by to tedy ovlivnit jejich další názorové odpovědi. Hned vzápětí se to promítlo na odpovědích u dalších dvou otázek. Většinu nedetailně informovaných respondentů uvedlo, že je překvapilo, jak vysoké bude zvýšení, které má probíhat až do roku 2027, nebo o tak vysokém zdanění nevěděli vůbec. Pokud se z pohledu informovanosti zaměřím i na další otázku, pozoruji, že respondenti, kteří nevědí detaily o dani, považují tak vysoké zdanění za částečně spravedlivé, tedy že elektronické cigarety by měly být zdaněny, ovšem nižší sazbou, než je tomu u klasických cigaret. Dále také zde jako druhá odpověď převažuje názor nespravedlnosti zdanění elektronických cigaret a až poté následuje odpověď, že respondenti považují takové zdanění elektronických cigaret za spravedlivé, tedy že by měly být zdaněny stejně jako klasické cigarety. Názor částečné spravedlnosti zdanění také převládá u detailně informovaných respondentů. Zde ovšem hned v závěsu považují takové zdanění za plně spravedlivé. Co mě osobně ovšem překvapilo, byla skupina neinformovaných respondentů, u kterých sice převládal názor nespravedlnosti zdanění, ale ne tak výrazně, jak jsem očekávala. Ovšem statisticky se nejedná o významný vztah mezi informovaností a postojem k dani.

Tabulka 8 Spravedlnost zdanění elektronických cigaret podle informovanosti respondentů.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

	Skvěle informovaní	Nedetailně informovaní	Neinformovaní	Celkem
Celkem	24	61	21	106
Částečně spravedlivé	13	30	7	50
Nespravedlivé	3	17	9	29
Spravedlivé	8	14	5	27

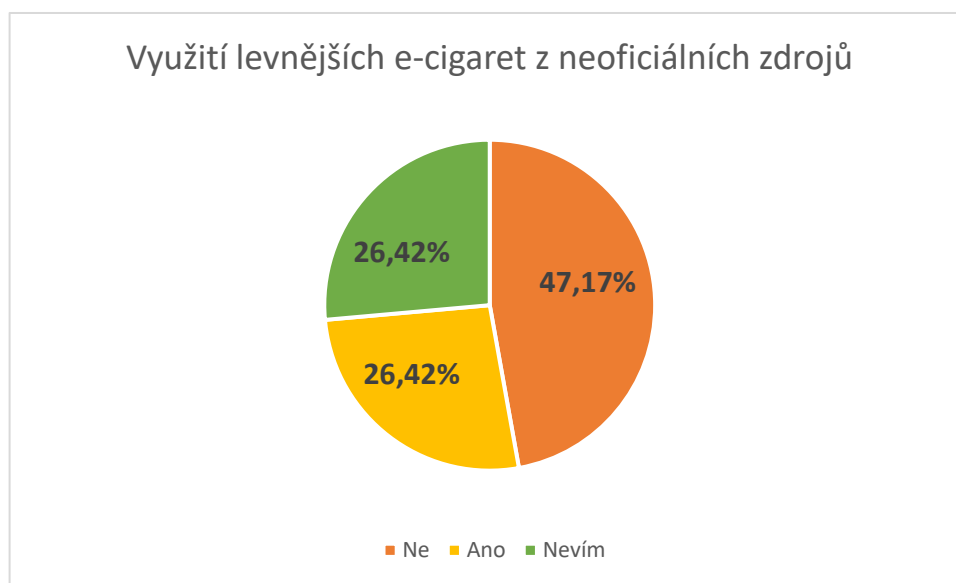
Jako další z důvodu vzájemné souvislosti byly dotazy zaměřené na vnímání cenové dostupnosti a změny spotřebitelského chování při výrazném zdražení elektronických cigaret také rozebírány společně. Rozbor byl rozdělen na dvě skupiny z pohledu názoru na cenovou dostupnost (jedná se o součet odpovědí na kladný výběr „ano“ a „spíše ano“ a negativní výběr „ne“ a „spíše ne“). Z kladných 83 odpovědí by 26 (31 %) respondentů na výrazné zvýšení ceny reagovalo omezením své spotřeby. Následujících 25 (30,1 %) respondentů zastává názor, že by nijak svou spotřebu neomezili a 21 (25,3 %) respondentů by přešli na levnější alternativy. Názor úplného skončení užívání zastává pouze 11 (13,3 %) respondentů. Je zde možnost pozorovat propad, kdy spotřebitelé raději přejdou na cenově výhodnější substitut nebo omezí svou spotřebu, než aby skončili s užíváním elektronických cigaret úplně. U druhé skupiny dotazovaných, kteří nepovažují elektronické cigarety v současné době za cenově dostupné, se i pravděpodobně přes menší počet neprojevují velké rozdíly. Z 23 (21,7 %) dotazovaných, kteří vybrali negativní možnost odpovědi by 7 (30,4 %) z nich přešel na levnější alternativy. Stejný počet by skončil s užíváním úplně. Následně 5 (21,8 %) z nich by svou spotřebu omezilo a v neposlední řadě 4 (17,4 %) by uvažovalo o neomezení své spotřeby. Zde se ovšem i v tom malém měřítku projevuje úvaha o přechod na cenově dostupnější substituty stejně jako úvaha o skončení užívání úplně více, než myšlenky na neomezení či omezení své spotřeby.

Tabulka 9 Změna chování spotřebitelů podle názorů na cenovou dostupnost.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

	Omezení spotřeby	Ukončení spotřeby	Přechod na levnější alternativy	Neomezení spotřeby	Celkem
Celkem	31	18	28	29	106
Ano	7	4	7	13	31
Spíše ano	19	7	14	12	52
Spíše ne	5	6	6	3	20
ne	0	1	1	1	3

Poslední otázka v dotazníku se zaměřovala na možnost využití levnějších elektronických cigaret z neoficiálních zdrojů. Z 106 dotázaných 50 (47,2 %) uvedlo, že by takovou možnost nevyužili. Nerozhodnou odpověď, tedy že si respondenti nejsou jisti, zda by takovou možnost využili či ne, vybralo 28 (26,4 %) z nich. Stejný počet, tedy 28 (26,4 %) respondentů vybralo možnost, že by takovou možnost využili.

15 Zdroj: Vlastní zpracování

Možnost levnějších náplní z neoficiálních zdrojů lze zkoumat z různých pohledů, které se v této části budou postupně probírat. Jedním z nich je možnost porovnávat odpovědi na danou otázku s odpovědi na otázku pohlaví. Z podrobného rozboru je patrné, že více žen (27,4 % – 29 respondentek) by se nepřiklápělo k využití takové možnosti. Stejně je tomu ovšem i u mužů, kdy 21 (19,8 %) z nich by také tuto možnost nevyužilo. Dále je patrný propad, kdy pouze 15 (14,2 %) respondentek by naopak takovou možnost využilo a 13 (12,3 %) z nich si nejsou jisté. U mužů tak viditelný propad není zaznamenán. Pouze 13 (12,3 %) z nich by takovou možnost pravděpodobně využilo a 15 (14,2 %) si nejsou jejím využitím jisti. Tento výsledek pravděpodobně není statisticky významný kvůli nižšímu počtu mužských respondentů v porovnání s ženskými.

Tabulka 10 Využití neoficiálních zdrojů podle demografické charakteristiky pohlaví.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

	Ano	Ne	Nejsou si jisti	Celkem
Celkem	28	50	28	106
Muž	13	21	15	49
Žena	15	29	13	57

Druhou možností je rozbor z pohledu věku respondentů. Zde je vidět napříč všemi věkovými kategoriemi větší výskyt odpovědi, která zastává názor respondentů, že by dotázaní nevyužili možnost levnějších alternativ z neoficiálních zdrojů. U věkové kategorie 18-24 let se jedná o 23 respondentů, což z počtu 47 dělá 48,9 %. U věkové kategorie 25–34 let tuto odpověď vybralo 12 respondentů, což z jejich celkového počtu 30 tvoří rovných 40 %. U věkové kategorie 35-44 let se jedná o 10 respondentů. Z jejich celkového počtu 21 to tvoří 47,6 %. U poslední věkové kategorie 45 a více let se jedná o 5 respondentů, což tvoří 62,5 % všech odpovědí v této kategorii. U poslední kategorie také ani jednou nebyla vybrána možnost, že si nejsou jisti, zda by takovou příležitost využili. Z počtu odpovědí u ostatních věkových kategorií a možností nezaznamenávám tak velké rozdíly. U věkové kategorie 18-24 let by takovou možnost využilo 10 (21,3 %) respondentů, jistí si využitím není 14 (29,8 %) respondentů. U věkové kategorie 25-34 let by takovou možnost využilo 9 (30 %) respondentů a stejný počet si není jistý využitím takové nabídky. Dotázaní v předposlední věkové kategorii 35-44 let by možnost neoficiálních zdrojů využili v počtu 6 (28,6 %) a nerozhodnou odpověď vybralo 5 respondentů. U poslední kategorie je v zastoupení již jen jedna možnost odpovědi, a tím je kladné využití možnosti neoficiálních zdrojů. Tuto možnost vybrali 3 (37,5 %) dotázaní. I tady se ovšem nejedná o statisticky významný vztah, a to dle úvahy kvůli rizikům, která jsou s černým trhem spojené.

Tabulka 11 Využití neoficiálních zdrojů podle věkových kategorií.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

	Ano	Ne	Nejsou si jisti	Celkem
Celkem	28	50	28	106
18 - 24	10	23	14	47
25 - 34	9	12	9	30
35 - 44	6	10	5	21
45 a více	3	5	0	8

Jako poslední pohled zde bude prezentován rozbor z pohledu změny chování respondentů na výrazné zdražení elektronických cigaret. Zde je důležitá kategorie z otázky na zdražení, kdy respondenti vybrali možnost přejít na levnější alternativy. Z 28 respondentů v této skupině 11 (39,3 %) z nich by možnost neoficiálních zdrojů využilo. Následně 9 (32,1 %) dotazovaných v této kategorii si nejsou jisti, zda by neoficiální zdroje využili a 8 (28,6 %) dotazovaných by takovou možnost nevyužili. Ve skupině respondentů, kteří by při výrazném zdražení omezili svou spotřebu, by 54,8 % (17) z nich nevyužilo možnost neoficiálních zdrojů. Následuje 25,8 % (8) respondentů v této skupině, kteří by

využili takovou možnost a 19,4 % (6) si nejsou jisti využitím této možnosti. Výrazný rozdíl lze sledovat i u skupiny respondentů, kteří by neomezili svou spotřebu. Ve vybraných odpovědích 62,1 % (18) by nevyužilo možnosti neoficiálních zdrojů, 27,6 % (8) si není jisto využitím této možnosti a 10,3 % (3) respondentů by takovou možnost využilo. U respondentů, kteří by při výrazném zvýšení ceny skončili s užíváním elektronických cigaret není pozorovaný výrazný rozdíl mezi vybranými možnostmi využití neoficiálních zdrojů.

Tabulka 12 Využití neoficiálních zdrojů podle změny chování při výrazném zdražení elektronických cigaret.

(Zdroj: Vlastní zpracování)

	Ano	Ne	Nejsou si jisti	Celkem
Celkem	28	50	28	106
Omezení spotřeby	8	17	6	31
Ukončení spotřeby	6	7	5	18
Přechod na levnější alternativy	11	8	9	28
Neomezení spotřeby	3	18	8	29

Problém levnějšího zboží z ciziny nebo dokonce z černého trhu by v úvaze mohlo mít za následek nižší výběr spotřební daně a tím menší příjem do státního rozpočtu.

6 EKONOMICKÉ PŘÍNOSY DANĚ

Tato kapitola druhé části bakalářské práce se zaměřuje na aplikaci teoretických poznatků do praxe, a to prostřednictvím výpočtů spotřební daně na elektronické cigarety pro jednotlivé roky a její efekt na cenu elektronických cigaret. Výpočty budou prezentovány prostřednictvím fiktivně vytvořeného modelu spotřebitele elektronických cigaret, který je prezentován v následující podkapitole.

6.1 Model spotřebitelského chování

Fiktivní model vychází z předpokládaného spotřebního chování takového uživatele elektronických cigaret, který během jednoho roku spotřebuje celkem 365 kusů těchto výrobků. Pro výpočty jsou vybrány orientační tržní ceny z oficiálních stránek obchodníků elektronických cigaret. Cílem tohoto modelu je ilustrovat celkovou výši nákladů spotřebitele na elektronické cigarety a výši vybrané spotřební daně pro jednotlivé roky a veškeré použité údaje jsou čistě fiktivního charakteru.

Pro jednodušší orientaci je zde nutné nastínit vzorec pro výpočet spotřební daně na elektronické cigarety. Výpočet se provádí jako součin základu daně a sazby daně na jednotlivé produkty (Sagit, Daňové zákony 2025, s. 267). Pro účely kalkulace je jako produkt vybrána jednorázová elektronická cigareta s názvem VUSE Go 1000 pen, jejíž obsah je 2 ml náplně. Taková jednorázová e-cigareta se prodává za 199 korun a cena je uvedena včetně daně z přidané hodnoty (vaping.cz, 2025).

Následující výpočty znázorňují výpočet jednotkové i celkové spotřební daně na náplně do elektronických cigaret a celkové náklady spotřebitele elektronických cigaret pro rok 2025:

Spotřební daň na náplň do jednorázové elektronické cigarety:

$$\text{sazba daně} \times \text{základ daně}$$

$$5 \text{ Kč} \times 2 \text{ ml náplně} = 10 \text{ Kč}$$

Celkové roční náklady spotřebitele:

$$199 \text{ Kč} \times 365 \text{ kusů} = 72\,635 \text{ Kč}$$

Celková roční spotřební daň:

$$10 \text{ Kč} \times 365 \text{ kusů} = 3\,650 \text{ Kč}$$

Při rozboru výsledků lze pozorovat, že při aktuální sazbě 5 Kč za 1 ml náplně činí spotřební daň na jeden kus jednorázové cigarety 10 Kč. Tato částka se připočítává k základu daně a tím se zvyšuje nejen celková cena jednoho kusu, ale také výpočet daně z přidané hodnoty. V uvedeném modelu spotřebitel za rok utratí celkově 72 635 Kč, přičemž odvedená spotřební daň do státního rozpočtu činí 3 650 Kč, což z částky včetně daně z přidané hodnoty tvoří pouze 5 %.

6.2 Výpočty predikce cen a spotřební daně.

Pro následující výpočty predikce cen a vybrané spotřební daně ve vytvořeném fiktivním modelu byla zjištěná cena včetně daně z přidané hodnoty za jednorázovou elektronickou cigaretu u obchodníka očištěna právě o daň z přidané hodnoty a následně o spotřební daň na jeden kus výrobku. Cílem daného postupu jsou informace pro následný výpočet predikce ceny a celkových nákladů spotřebitele, které by za jiných okolností zkreslili výsledné částky. Do výpočtů cen v následujících letech nebyla zohledněna predikce inflace České národní banky. Částky ve výpočtech byly zaokrouhleny matematicky na dvě desetinná místa. Postup byl následující:

Snížení ceny o daň z přidané hodnoty:

$$199 \text{ Kč} \div 1,21 = 164,46 \text{ Kč}$$

Snížení ceny o spotřební daň na kus výrobku:

$$164,46 \text{ Kč} - 10 \text{ Kč} = 154,46 \text{ Kč}$$

Výsledný základ 154,46 Kč z tržní ceny jednoho kusu výrobku bude použit v následujících podkapitolách.

6.2.1 Spotřební daň na rok 2026

Prvním rokem vybraným pro výpočty cen je následující rok 2026. Pro daný rok bude od 1. ledna platit sazba daně na náplně do elektronických cigaret 7,5 Kč na 1 ml (viz podkapitola 3.5 Spotřební daň na elektronické cigarety). Jako první zde budou prezentovány výpočty celkové ceny za jeden kus výrobku.

Spotřební daň na jeden kus výrobku:

$$7,5 \text{ Kč} \times 2 \text{ ml} = 15 \text{ Kč}$$

Základ daně z přidané hodnoty:

$$154,45 \text{ Kč} + 15 \text{ Kč} = 169,46 \text{ Kč}$$

Daň z přidané hodnoty:

$$169,46 \text{ Kč} \times 0,21 = 35,59 \text{ Kč}$$

Celková cena za jeden kus výrobku:

$$169,46 \text{ Kč} + 35,59 \text{ Kč} = 205,05 \text{ Kč}$$

Při bližším rozboru výsledků a porovnání s předchozím rokem lze vidět, že spotřebitel elektronické cigarety si připlatí pouze o 6 Kč. V takovém případě se nejedná o výrazné navýšení ceny jednorázové elektronické cigarety. V úvahu se zde musí ale brát, že je tak malé navýšení ceny pravděpodobně způsobeno tím, že se jedná o jednorázovou elektronickou cigaretu a ty zpravidla mívají malý objem náplně v zásobníku, což způsobuje i nízkou částku spotřební daně na jeden kus výrobku. I tak malé zdražení se ale může při kumulaci nákupů výrobku projevit na konečných nákladech spotřebitele, a o to s větší pravděpodobností, pokud se tak, jako v tomto případě, jedná o spotřebitele elektronických cigaret.

Následující výpočty ukazují dopad navýšení ceny na celkovou výši nákladů spotřebitele elektronických cigaret. Celková cena jednoho kusu výrobku vypočtená v úvodu je zaokrouhlena matematicky na celé koruny.

Celkové roční náklady spotřebitele

$$205 \text{ Kč} \times 365 \text{ kusů} = 74\,825 \text{ Kč}$$

Celková roční spotřební daň

$$15 \text{ Kč} \times 365 \text{ kusů} = 5\,475 \text{ Kč}$$

Zde je při rozboru a porovnání s předchozím rokem patrné, že spotřebiteli jeho celkové roční náklady na spotřebu jednorázových elektronických cigaret vzrostli oproti minulému roku o 2 190 Kč na 74 825 Kč. Jedná se tak měsíčně průměrně o 182,5 Kč větší výdaj z rozpočtu spotřebitele. Se zvýšenou sazbou se také vybrala vyšší spotřební daň, a to konkrétně o 1 825 Kč oproti předchozímu roku. Jedná se tak průměrně o 152 Kč měsíčně více na spotřební dani, která je vybrána do státního rozpočtu. V případě procentuálního zastoupení částky vybrané na spotřební dani v roce 2026, která dle výpočtu činila 5 475 Kč, se z celkové částky 74 825 Kč jednalo o 7 %. Lze vzít v úvahu, že se zastoupení spotřební

daně v celkových ročních nákladech nepatrně zvyšuje, a to díky porovnání s výpočty z roku 2025, kdy tento poměr v modelu představoval pouze 5 %.

6.2.2 Spotřební daň na rok 2027

Druhým a zároveň posledním rokem, kdy se sazba daně dle schváleného zákona navyšuje, je rok 2027. Od 1. ledna činí sazba daně na náplně do elektronických cigaret 10 Kč na 1 ml. I zde je použit fiktivně vytvořený model spotřebitele elektronických cigaret prezentovaný v úvodu kapitoly. Pro lepší přehled jsou zde na začátku prezentovány výpočty celkové ceny za jeden kus jednorázové elektronické cigarety.

Spotřební daň na jeden kus výrobku:

$$10 \text{ Kč} \times 2 \text{ ml} = 20 \text{ Kč}$$

Základ daně z přidané hodnoty:

$$154,45 \text{ Kč} + 20 \text{ Kč} = 174,46 \text{ Kč}$$

Daň z přidané hodnoty:

$$174,46 \text{ Kč} \times 0,21 = 36,64 \text{ Kč}$$

Celková cena za jeden kus výrobku:

$$174,46 \text{ Kč} + 36,64 \text{ Kč} = 211,1 \text{ Kč}$$

Při detailnějším rozboru celkové ceny a její porovnání s rokem předchozím je i zde patrné, že spotřebitel si připlatil za jeden kus výrobku 6 Kč. Jedná se o stejné navýšení, jaké bylo mezi lety 2025 a 2026. Tento jev je v prezentovaném modelu dle mé úvahy způsoben tím, že se každý rok navyšuje sazba daně o stejnou částku, která tak v důsledku také navyšuje celkovou cenu výrobku naprosto totožným způsobem.

Celkové roční náklady spotřebitele

$$211 \text{ Kč} \times 365 \text{ kusů} = 77\,015 \text{ Kč}$$

Celková roční spotřební daň

$$20 \text{ Kč} \times 365 \text{ kusů} = 7\,300 \text{ Kč}$$

Z důvodu vzrůstu ceny na jeden kus výrobku o stejnou částku, jako tomu bylo i předchozí rok, i v roce 2027 vrostli roční náklady spotřebitele o 2 190 Kč na 77 015 Kč. Součástí celkových nákladů je samozřejmě i celková roční spotřební daň, která činí 7 300 Kč a tvoří tak vyšší procentuální zastoupení v celkových nákladech, které vrostlo na 9,5 %.

6.2.3 Shrnutí

Výpočty v jednotlivých letech ukazují postupné zvyšování sazby spotřební daně a její dopad na cenu jednorázových elektronických cigaret. Postupné navyšování sazby má významné ekonomické přínosy pro stát, ale naopak negativní dopady v podobě změny chování spotřebitele.

Rok 2025:

V roce 2025 činí spotřební daň 5 % celkových ročních nákladů spotřebitele na elektronické cigarety. V uvedeném modelu tak spotřebitel odvádí na spotřební daní 3 650 ročně. Vzhledem k velmi nízkému podílu daně na ceně výrobku je její vliv na chování spotřebitele minimální nebo vůbec žádný a nedochází tak ke změně v jeho poptávaném množství. Z pohledu státního rozpočtu se i přes to jedná o relativně stabilní příjem, který přispívá ke krytí výdajů státu, jako jsou například výdaje na zdravotnictví.

Rok 2026:

Pro rok 2026 se sazba daně zvýšila na 7,5 Kč/ml náplně, což vedlo k růstu podílu spotřební daně na 7 % celkových ročních nákladů spotřebitele. Růst sazby daně znamenal i vyšší odvedenou částku na dani, která v ročním vyčíslení činila celkových 5 475 Kč, což představuje nárůst o 1 825 Kč oproti předchozímu roku. I přesto, že celková cena jednoho kusu výrobku vzrostla jen mírně (o 6 Kč/ks), kumulativní efekt při celoroční spotřebě znamená pro spotřebitele vyšší zatížení jeho rozpočtu. Takový vývoj ukazuje, že postupné navyšování spotřební daně může mít za cíl fiskální přínos, ale také snížení atraktivity těchto výrobků zejména pro nízkopříjmové obyvatele.

Rok 2027:

Poslední rok sledovaného období zaznamenal opětovné zvýšení sazby daně na 10 Kč/ml náplně. Díky tomu se zvýšil i podíl spotřební daně na celkových ročních nákladech, který dosáhl 9,5 %. I přes nevýrazné zvýšení se jedná o přiblížení k hranici, kdy by cena mohla začít ovlivňovat poptávku spotřebitele po daných výrobcích. Celková roční odvedená částka na dani vrostla na 7 300 Kč a celkové roční náklady spotřebitele vrostly na 77 015 Kč, což je o 4 380 Kč více než v roce 2025. Tento trend tak ukazuje, že s každým navýšením sazby daně roste nejen fiskální přínos pro stát, ale také se zvyšuje regulační tlak na spotřebitele.

6.3 Dopad změny chování spotřebitele

Zvýšení ceny jednorázové elektronické cigarety může spotřebitele přimět uvažovat o změně jeho chování. Takový spotřebitel se poté může rozhodnout omezit svou spotřebu, přejít na levnější alternativy nebo dokonce úplně své užívání elektronických cigaret ukončit. V této podkapitole se zaměřím na případ, kdy uživatel elektronických cigaret svou spotřebu kvůli ceně omezí. Tato možnost byla vybrána s ohledem na analýzu dotazníkového šetření a bude znázorněna u každého roku scénářem, kdy spotřebitel omezí svou spotřebu na polovinu. Protože ovšem výpočet jedné poloviny z 365 dní nevychází přesně na celé číslo (polovina z čísla 365 je 182,5), výsledek se zaokrouhlil matematicky na celé jednotky nahoru. Ve výpočtech se tak vychází ze základních 183 dní.

Rok 2025

V roce činila prodejní cena jednorázové elektronické cigarety 199 Kč za kus. Prodejní cena zahrnuje i spotřební daň a daň z přidané hodnoty. Jak již zaznělo v úvodu podkapitoly, v modelové situaci spotřebitel omezuje svou spotřebu na polovinu, a to z důvodu růstu ceny. Výpočet je následující:

Roční náklady spotřebitele

$$199 \text{ Kč} \times 183 \text{ kusů} = 36\,417 \text{ Kč}$$

Spotřebitel by tedy v roce 2025 při snížené spotřebě utratil celkem 36 417 Kč za nákup jednorázových elektronických cigaret.

Dále je nutné vypočítat, kolik by při této omezené spotřebě spotřebitel odvedl státu na spotřební dani. V roce 2025 činila sazba daně 5 Kč na 1 ml náplně, což při 2 ml náplně činí 10 Kč spotřební daně na jeden kus výrobku.

Celková roční spotřební daň

$$10 \text{ Kč} \times 183 \text{ kusů} = 1\,830 \text{ Kč}$$

Spotřebitel tak v roce 2025 při omezené spotřebě odvedl na spotřební dani 1 830 Kč.

Rok 2026

Dle výpočtů v předchozí podkapitole se cena jednorázové elektronické cigarety zvýšila v souvislosti s růstem sazby spotřební daně. Nová cena činila 205 Kč za kus.

Při pokračování omezené spotřeby 183 kusů ročně se roční náklady vypočítají jako:

$$205 \text{ Kč} \times 183 \text{ kusů} = 37\,515 \text{ Kč}$$

Spotřebitel v roce 2026 vynaložil na nákup elektronických cigaret 37 515 Kč.

Dále je zde také nutné vypočítat celkový odvod spotřební daně státu při nové sazbě, která činila 7,5 Kč/ml náplně. Při objemu zásobníku 2 ml činila spotřební daň na jeden kus výrobku 15 Kč.

Celková roční spotřební daň

$$15 \text{ Kč} \times 183 \text{ kusů} = 2\,745 \text{ Kč}$$

Za celý rok 2026 by spotřebitel při omezené spotřebě odvedl na spotřební dani 2 745 Kč.

Rok 2027

V posledním roce 2027 došlo k dalšímu zvýšení sazby spotřební daně. Ani zde se prodejní ceně nevyhnulo zdražení. Dle výpočtů v předchozí kapitole nově činila 211 Kč za kus jednorázové elektronické cigarety. Spotřebitel se i po tento rok držel pouze poloviční spotřeby (183 kusů).

Roční náklady spotřebitele

$$211 \text{ Kč} \times 183 \text{ kusů} = 38\,613 \text{ Kč}$$

Spotřebitel v roce 2027 vynaložil na celkových nákladech za elektronické cigarety částku 38 613 Kč. Součástí této částky je ovšem i celková spotřební daň, jejíž sazba pro rok 2027 činila 10 Kč/ml náplně.

Celková roční spotřební daň

$$20 \text{ Kč} \times 183 \text{ kusů} = 3\,660 \text{ Kč}$$

V roce 2027 spotřebitel odvede státu na spotřební dani pouze 3 660 Kč.

6.3.1 Shrnutí

Výpočty v jednotlivých letech ukazují dopad změny chování spotřebitele, který se kvůli zvyšování cen elektronických cigaret rozhodl omezit jejich spotřebu. I přes omezení spotřeby na polovinu se samozřejmě spotřebitel nevyhne zvyšování osobních nákladů na spotřebu v průběhu let. Tento model scénáře ovšem ukázal, že při takovém omezení spotřeby se roční částka spotřební daně, která by byla vybrána za rok 2025, vybere až v roce 2027.

Rok 2025:

V druhém scénáři v roce 2025 činí celkové náklady spotřebitele na elektronické cigarety 36 417 Kč. V porovnání s původním modelovým příkladem, kdy roční náklady spotřebitele činily 72 635 Kč se samozřejmě jedná o skoro polovinu menší částku. S nižšími celkovými náklady se pojí i nižší odvedená spotřební daň, která tak činila 1 830 Kč. Tato částka však stále činí 5 % z celkových ročních nákladů. Vzhledem k tomu, že se spotřebitel díky zvýšení ceny rozhodl omezit svou spotřebu, zavedená spotřební daň splnila svůj regulační účel. Z pohledu státního rozpočtu ale díky tomu stát přišel o polovinu možných příjmů, které by pokrývaly výdaje.

Rok 2026

Sazba se pro rok 2026 sice zvýšila, což zapříčinilo zdražení elektronických cigaret, ale spotřebitel se rozhodl zůstat na svém omezeném polovičním množství, tedy 183 kusů elektronických cigaret za rok. Díky tomu stát vybral na spotřební dani 2 745 Kč. Tato částka činí 7 % celkových ročních nákladů a tím samozřejmě kopíruje podíl z původního scénáře. Roční spotřební daň se tak oproti minulému roku zvýšila o 915 Kč. Celkové roční náklady činily 37 515 Kč, i zde se tak projevuje kumulativní efekt při celkové spotřebě, která znamená vyšší finanční zatížení spotřebitele. Zde je tedy patrné, že spotřební daň při jejím zvýšení plní svou fiskální funkci, tedy zvyšuje příjmy do státního rozpočtu.

Rok 2027

Poslední rok, kterého se zvyšování sazby daně týká, zaznamenal ve scénáři taky nárůst odvedené spotřební daně. Spotřební daň tak činila 3 660 Kč a tvořila 9,5 % celkových ročních výdajů. Oproti roku 2025 se jedná o navýšení o 1 830 Kč. Z pohledu původního scénáře je také možné pozorovat, že částka spotřební daně, která byla ve scénáři s omezenou spotřebou odvedena na dani až v roce 2027, byla v původním scénáři odvedena již v roce 2025. Stále ale se zvýšením sazby roste fiskální přínos pro stát a také regulační tlak na spotřebitele, a to i přes změnu chování, jakým bylo omezení spotřeby.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce byla analýza zavedené spotřební daně na elektronické cigarety v České republice, a to jak z pohledu legislativního, tak z pohledu spotřebitelů. Teoretická část se zaměřila na vymezení daní, jejich hlavní třídění v daňovém systému České republiky a spotřebních daní, a to jak z pohledu České republiky, tak v rámci harmonizace daní v Evropské unii. Zvláštní pozornost byla také věnována problematice elektronických cigaret, jejich historického vývoje, rozdělení dle druhů a aplikace spotřební daně na dané výrobky. V praktické části byly využity kombinace dvou metod – dotazníkové šetření mezi uživateli elektronických cigaret a fiktivního modelu spotřebitele, který ilustroval reálné dopady zdanění a postupného navyšování spotřební daně na náklady spotřebitele.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že většina respondentů nezná detaily o spotřební dani na elektronické cigarety a jejím vývoji do roku 2027. Zajímavým zjištěním je, že značná část uživatelů elektronických cigaret považuje daň za částečně spravedlivou. Tedy že souhlasí se zdaněním elektronických cigaret, ale daň by neměla být srovnána na úrovni klasických cigaret. Ani zvýšení daně ale nepřiměje respondenty k nákupům z neoficiálních zdrojů.

Fiktivní model spotřebitele umožnil kvantifikovat dopady změn sazby spotřební daně v jednotlivých letech a ukázal, že i relativně nízké jednotkové zvýšení daně může v průběhu roku znamenat značné navýšení nákladů pro jednoho pravidelného uživatele. V kombinaci s výsledky z dotazníkového šetření se následně v jednotlivých letech promítlo omezení spotřeby uživatele, což samozřejmě vedlo ke snížení nejen nákladů právě uživatele, ale i ke snížení příjmů státního rozpočtu.

Závěrem lze říci, že spotřební daň na elektronické cigarety představuje nástroj, který může pomoci s regulací spotřeby. Její nastavení a komunikace směrem k veřejnosti by měly být citlivě vyvažovány tak, aby nevytvářely daňové či zdravotní paradoxy. Pro možnost budoucího výzkumu by bylo nutné sledovat dlouhodobější vývoj trhu s elektronickými cigaretami v kontextu daňových změn, a to i s ohledem na možné substituční chování spotřebitelů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BERNARDI, Luigi; CHANDLER, Mark W. S. a GANDULLIA, Luca (ed.). *Tax systems and tax reforms in new EU members*. Routledge studies in the modern world economy. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2017. ISBN 978-0-415-65433-3.

CSÉMY, Ladislav; DVOŘÁKOVÁ, Zuzana; FIALOVÁ, Alena; KODL, Miloslav; MALÝ, Marek et al. *Národní výzkum užívání tabáku a alkoholu v České republice 2023 [NAUTA]*. Online. Státní zdravotní ústav, 2024. ISBN 978-80-7071-450-8. Dostupné z: <https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2024/06/Narodni-vyzkum-uzivani-tabaku-a-alkoholu-v-Ceske-republice-2023-3.pdf>. [cit. 2025-04-28].

CSÉMY, Ladislav; DVOŘÁKOVÁ, Zuzana; FIALOVÁ, Alena; KODL, Miloslav; MALÝ, Marek et al. *Národní výzkum užívání tabáku a alkoholu v České republice 2021 [NAUTA]*. Online. Státní zdravotní ústav, 2022. ISBN 978-80-7071-419-5. Dostupné z: <https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2023/03/Narodni-vyzkum-uzivani-tabaku-a-alkoholu-v-Ceske-republice-2021.pdf>. [cit. 2025-04-28].

CSÉMY, Ladislav; DVOŘÁKOVÁ, Zuzana; FIALOVÁ, Alena; KODL, Miloslav; MALÝ, Marek et al. *Národní výzkum užívání tabáku a alkoholu v České republice 2022 [NAUTA]*. Online. Státní zdravotní ústav, 2023. ISBN 978-80-7071-433-1. Dostupné z: <https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2024/03/Narodni-vyzkum-uzivani-tabaku-a-alkoholu-v-Ceske-republice-2022-3.pdf>. [cit. 2025-04-28].

GOCH, Josef. *Historie elektronické cigarety: První patent existoval už v roce 1927*. Online. Ecigarko.cz. B. r. Dostupné z: <https://www.ecigarko.cz/news/historie-elektronicke-cigarety-prvni-patent-existoval-uz-v-roce-1927>. [cit. 2025-04-28].

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.

NERUDOVÁ, Danuše. *Daňová politika v Evropské unii*. Vydání druhé. Daně. Praha: Wolters Kluwer, 2024. ISBN 978-80-7676-812-3.

ODDĚLENÍ KOMUNIKACE S MÉDII. *Ozdravný balíček*. Online. Ministerstvo financí České republiky. 2023, 21. 8. 2024. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/ozdravny-balicek>. [cit. 2025-04-28].

PIEPER, Elke; R. SMITH, Maurice; CLARK, Bruce; LÜDICKE, Frank; VANSCHEEUWIJCK, Patrick et al. *Evaluation of the Tobacco Heating System 2.2. Part 1:*

Description of the system and the scientific assessment program. Online. VAN DEN BERG, Martin a WIKOFF, Daniele, BROCHOT, Céline; MORETTO, Angelo a VALCKE, Mathieu (ed.). *Regulatory Toxicology and Pharmacology*. 2016, s. 17-26. Licence: CC. ISSN 1096-0295. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.yrtph.2016.07.006>. [cit. 2025-04-28].

REDAKCE ČTK. *Zahříváný tabák s příchutí v Česku skončil. Od pondělí se nesmějí ani doprodávat zásoby*. Online. In: ČESKÁ TELEVIZE. Česká televize. 2023. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/zahrivany-tabak-s-prichuti-v-cesku-skoncil-od-pondeli-se-nesmeji-ani-doprodavat-zasoby-510>. [cit. 2025-04-28].

REDAKCE ČTK. *Stát letos zatím získal méně na dani z tabáku, než očekával. Opozice za tím vidí velké zdražení a černý trh*. Online. In: ČESKÁ TELEVIZE. Česká televize. 2021. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/stat-letos-zatim-ziskal-mene-na-dani-z-tabaku-nez-ocekaval-opozice-za-tim-vidi-velke-zdrazeni-a-cern-30887>. [cit. 2025-04-28].

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Teoretik. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-274-5. Dostupné také z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:25662210-69f0-11eb-9d4f-005056827e52>.

VANČUROVÁ, Alena a LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2024*. Ekonomie. V Praze: 1. VOX, 2024. ISBN 978-80-7676-992-2.

Electric vaporizer. Online. B.r. Dostupné z: <https://patents.google.com/patent/US1775947>. [cit. 2025-05-05].

Smokeless non-tobacco cigarette. Online. B.r. Dostupné z: <https://patents.google.com/patent/US3200819A/en>. [cit. 2025-05-05].

Electronic atomization cigarette. Online. B.r. Dostupné z: <https://patents.google.com/patent/US8393331B2/en>. [cit. 2025-05-05].

Číselníky. Online. Celní správa. Cc. Dostupné z: <https://celnisprava.gov.cz/cz/aplikace/Stranky/ciselniky.aspx?hparams=bmF2aWdQYXJhbT1VQzAwM0Npc2VsbnlRbGV0YWlsJmNpc2VsbnlRPXZ2X0RBNDAA0JnN0YXY9QSZ2ZXJ6ZT0yJnVjPVVDMDA0Q2lZZWxuaWtTZXpuYW01Y69D>. [cit. 2025-05-06].

Spotřební daně a jejich správa. Online. Celní správa. Cc. Dostupné z: <https://celnisprava.gov.cz/cz/dane/spotrebni-dane/stranky/default.aspx>. [cit. 2025-05-06].

Správa spotřebních daní. Online. Celní správa. Cc. Dostupné z: <https://celnisprava.gov.cz/cz/dane/spotrebni-dane/proces/Stranky/default.aspx>. [cit. 2025-05-06].

Směrnice. Online. In: EVROPSKÁ UNIE. Evropská unie. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=LEGISSUM:directive>. [cit. 2025-04-28].

Zákon o Celní správě České republiky. Online. Zákony pro lidi. 2012. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-17#cast3>. [cit. 2025-05-06].

Jak vybrat e-cigaretu. Online. PRO VAPERY. Pro Vapery. B.r. Dostupné z: <https://provapery.cz/e-cigarety>. [cit. 2025-04-28].

Electronic cigarettes (E-cigarettes). Online. In: WORLD HEALTH ORGANIZATION [WHO]. World Health Organization. 2024. Dostupné také z: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/376682/WPR-2024-DHP-001-eng.pdf?sequence=1>.

FINANČNÍ SPRÁVA. *Zrušení daně z nabytí nemovitých věcí.* Online. FINANČNÍ SPRÁVA. Finanční správa. B. r. Dostupné z: <https://financnisprava.gov.cz/cs/dane/dane/dan-z-nabyti-nemovitych-veci/informace-stanoviska-a-sdeleni/zruseni-dane-z-nabyti-nemovitych-veci>. [cit. 2025-04-28].

SMĚRNICE RADY (EU) 2020/1151. Online. In: EVROPSKÁ UNIE. Evropská unie. B. r. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32020L1151>. [cit. 2025-04-28].

CASAA. *Historical timeline of vaping & electronic cigarettes.* Online. CASAA. C2025. Dostupné z: <https://casaa.org/education/vaping/historical-timeline-of-electronic-cigarettes/>. [cit. 2025-04-28].

Daňové zákony: v úplném znění k 1.1.2024 s přehledy a komentáři změn : včetně konsolidačního balíčku k 1.1.2024. Daň. Olomouc: Nakladatelství ANAG, [2024]. ISBN 978-80-7554-403-2.

Daňové zákony 2025: zákon o daních z příjmů, daňová opatření - Ukrajina, zákon o rezervách, zákon o DPH, zákon o spotřebních daních, zákon o dani z nemovitých věcí, zákon

o dani silniční, zákon o dani z hazardních her, daňový řád, daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, z pevných paliv, z elektřiny. Praha: Sagit, 2025. ISBN 978-80-7488-660-7.

BRITISH AMERICAN TOBACCO. *Myglo*. Online. C2025. Dostupné z: <https://www.myglo.com/cz/cs/>. [cit. 2025-04-28].

JAPAN TOBACCO. *Ploom*. Online. C2025. Dostupné z: <https://www.ploom.cz/cz>. [cit. 2025-04-28].

PHILIP MORRIS ČR. *IQOS*. Online. C2025. Dostupné z: <https://www.iqos.com/cz/cs/home.html>. [cit. 2025-04-28].

IMPERIAL BRANDS CR. *Pulze*. Online. C2025. Dostupné z: <https://www.pulze.com/cs-CZ>. [cit. 2025-04-28].

Plnění státního rozpočtu k 32.12.2024, excel soubor. Online. In: Ministerstvo financí České republiky. C2024. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2025/pokladni-plneni-sr-58324>. [cit. 2025-05-05].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Graf daňového mixu v českém daňovém systému v roce 2022	20
Obrázek 2: Patent Josepha Robinsona,	31
Obrázek 3: Patent Herberta A. Gilberta,	31
Obrázek 4: Patent Hon Linka,	32
Obrázek 5: Ukázky elektronických cigaret.	34

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Sazby daně z tabákových výrobků v roce 2024.....	26
Tabulka 2: Sazby daně z tabákových výrobků v roce 2025, 2026 a 2027	27
Tabulka 3: Přehled sazeb daně na ostatní tabákové výrobky a její vývoj v průběhu let	36
Tabulka 4: Frekvence užívání podle demografické charakteristiky pohlaví.	40
Tabulka 5 Věkové kategorie podle odpovědí na přechod z klasických cigaret.	41
Tabulka 6 Věkové kategorie podle délky užívání elektronických cigaret.	43
Tabulka 7 Výdaje za elektronické cigarety podle frekvence užívání.	43
Tabulka 8 Spravedlnost zdanění elektronických cigaret podle informovanosti respondentů.	50
Tabulka 9 Změna chování spotřebitelů podle názorů na cenovou dostupnost.	50
Tabulka 10 Využití neoficiálních zdrojů podle demografické charakteristiky pohlaví.....	51
Tabulka 11 Využití neoficiálních zdrojů podle věkových kategorií.....	52
Tabulka 12 Využití neoficiálních zdrojů podle změny chování při výrazném zdražení elektronických cigaret.	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazníkové šetření

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Chování spotřebitelů elektronických cigaret

Vážení respondenti,

jmenuji se Jana Stržická a jsem studentkou 3. ročníku Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, oboru Účetnictví a daně. Ve své bakalářské práci se zaměřuji na Analýzu spotřební daně na elektronické cigarety. Cílem mého výzkumu je posoudit efektivitu nově zavedené spotřební daně a zjistit její dopad na konečné spotřebitele.

O dotazníku:

Dotazník je zcela anonymní a získaná data budou sloužit výhradně k účelům mé bakalářské práce. Po ukončení šetření budou veškeré odpovědi automaticky smazány.

Pokyny k vyplnění:

Dotazník obsahuje 15 otázek s možností jednoho nebo více výběrů.

Vyplnění zabere maximálně 5 minut.

Pokud byste měli jakékoli dotazy, neváhejte mě kontaktovat na uvedeném e-mailu.

Děkuji vám za váš čas a ochotu pomoci!

Kontaktní e-mail: j_strizikova@utb.cz

* Označuje povinnou otázku

1. Jste *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Muž
- ☐ Žena
- ☐ Nechci uvádět

2. Kolik Vám je let? *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ 18 - 24
- ☐ 25 - 34
- ☐ 35 - 44
- ☐ 45 a více

3. Přešli jste na e-cigarety z klasických cigaret? *

Označte jen jednu elipsu.

☐ Ano

☐ Ne

4. Jak často "vapujete"? *

Označte jen jednu elipsu.

☐ Denně

☐ Několikrát týdně

☐ Příležitostně

☐ Už nepoužívám

5. Jak dlouho užíváte elektronické cigarety? *

Označte jen jednu elipsu.

☐ Méně než 6 měsíců

☐ 6 měsíců - 1 rok

☐ 1 - 3 roky

☐ Více než 3 roky

6. Kolik utratíte za e-cigarety (náplně, zařízení) měsíčně? *

Označte jen jednu elipsu.

☐ Méně než 500 Kč

☐ 500 - 1000 Kč

☐ 1000 - 2000 Kč

☐ Více než 2000 Kč

7. Slyšel/a jste někdy o spotřební dani na elektronické cigarety v České republice? *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, jsem o ní dobře informován/a
- ☐ Ano, něco jsem o ní slyšel/a, ale neznám detaily
- ☐ Ne, nevím o ní vůbec nic

8. Jaký podle vás stát sleduje hlavní důvod zavedení spotřební daně na e-cigarety? *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- ☐ Omezení dostupnosti pro mladistvé
- ☐ Zvýšení příjmů státního rozpočtu
- ☐ Ochrana zdraví obyvatel
- ☐ Nevím
- ☐ Jiné: _____

9. Víte, že spotřební daň na e-liquidy v roce 2024 činila 2,5 Kč/1 ml a má do roku 2027 vzrůst až na 10 Kč/1 ml? *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, věděl/a jsem to
- ☐ Ano, ale překvapilo mě, jak vysoké bude zvýšení
- ☐ Ne, nevěděl/a jsem to

10. Považujete zdanění e-cigaret za: *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Spravedlivé - měly by být daněny stejně jako klasické cigarety
- ☐ Částečně spravedlivé - měly by být zdaněny, ale nižší sazbou než klasické cigarety
- ☐ Nespravedlivé - neměly by být daněny vůbec, protože jsou méně škodlivé

11. Považujete elektronické cigarety v současné době za cenově dostupné? *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano
☐ Spíše ano
☐ Spíše ne
☐ Ne

12. Pokud by cena e-liquidů výrazně vzrostla, změnilo by to vaše chování? *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Ano, přestal/a bych vapovat
☐ Ano, omezil/a bych spotřebu
☐ Ne, pokračoval/a bych v používání stejným způsobem
☐ Přešel/a bych na levnější alternativy, např. DIY liquids

13. O kolik vyšší cena za e-cigarety by byla pro Vás ještě přijatelná? *

Označte jen jednu elipsu.

- ☐ Do 10 % vyšší
☐ Do 25 % vyšší
☐ Do 50 % vyšší
☐ Neakceptoval/a bych žádné zvýšení ceny

14. O zvýšení spotřební daně jste se dozvěděl/a: *

Zaškrtněte všechny platné možnosti.

- ☐ Z médií (televize, noviny, internet)
☐ Ze sociálních sítí
☐ Od prodejců elektronických cigaret
☐ Od přátel nebo rodiny
☐ Nikde - nevěděl/a jsem to

15. Pokud byste měli možnost, využili byste levnější náplně z neoficiálních zdrojů *
(např. z ciziny nebo černého trhu)?

Označte jen jednu elipsu.

☐ Ano

☐ Ne

☐ Nevím

Obsah není vytvořen ani schválen Googlem.

Google Formuláře